

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY

PRZEWODNIK DYDAKTYCZNY

**DLA STUDENTÓW I ROKU
KIERUNKU ANALITYKA MEDYCZNA**

Rok akademicki 2023/2024

WSTĘP

Przewodnik dydaktyczny wprowadza studentów w tok pracy I roku studiów na Wydziale Farmaceutycznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Zgodnie z programem ministerialnym, studentów I roku obowiązują następujące przedmioty: *Anatomia; Biologia medyczna; Bezpieczeństwo i higiena pracy; Biofizyka medyczna;; Chemia analityczna; Chemia fizyczna; Chemia ogólna i nieorganiczna; Chemia organiczna; Fizjologia; Higiena i epidemiologia; Histologia; Historia medycyny i diagnostyki laboratoryjnej; Język obcy; Kwalifikowana pierwsza pomoc; Naukowa informacja medyczna; Ochrona danych osobowych i własności intelektualnej; Przysposobienie biblioteczne; Socjologia; Statystyka z elementami matematyki; Technologie informacyjne w medycynie laboratoryjnej; Wychowanie fizyczne, Zajęcia Fakultatywne*

Oddany do użytku studentów I roku Przewodnik dydaktyczny przedstawia organizację jednostek, które prowadzą zajęcia z wyżej wymienionych przedmiotów, cele i formy nauczania, regulaminy oraz piśmiennictwo w zakresie podręczników i czasopism naukowych.

Przewodnik dydaktyczny ma pomóc studentom I roku w poznaniu ich obowiązków i warunków studiowania.

Przewodniczącą Rady Pedagogicznej I roku studiów jest Pani dr Agnieszka Zielińska z Zakładu Chemii Organicznej i Fizycznej.

Dziekan Wydziału Farmaceutycznego

dr hab. n. farm. Piotr Luliński

**WŁADZE
WARSZAWSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO**

REKTOR

prof. dr hab. ZBIGNIEW GACIONG

Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia

prof. dr hab. Marek Kuch

Prorektor ds. Nauki i Transferu Technologii

prof. dr hab. Piotr Pruszczyk

Prorektor ds. Klinicznych i Inwestycji

prof. dr hab. Wojciech Lisik

Prorektor ds. Personalnych i Organizacyjnych

prof. dr hab. Agnieszka Cudnoch-Jędrzejewska

Prorektor ds. Umiędzynarodowienia, Promocji i Rozwoju

prof. dr hab. Paweł Włodarski

DZIEKAN WYDZIAŁU FARMACEUTYCZNEGO

dr hab. n. farm. Piotr Luliński

Prodziekan ds. kształcenia na kierunku Analityka Medyczna Wydziału Farmaceutycznego

prof. dr hab. Olga Ciepiela

Prodziekan ds. kształcenia na kierunku Farmacja Wydziału Farmaceutycznego

dr hab. Agnieszka Bazyłko

DZIEKANAT WYDZIAŁU FARMACEUTYCZNEGO

Adres:

ul. Banacha 1
02-097 Warszawa
Pokój 003

Telefon:

22 57 20 779

E-mail:

dziekfoam@wum.edu.pl

Godziny przyjęć interesantów

Poniedziałek:	10.00-14.00
Wtorek:	10.00-14.00
Środa:	10.00-14.00
Czwartek:	10.00-14.00

Anatomia

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki Medyczne
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	(I stopnia jednolite magisterskie)
Forma studiów	(stacjonarne)
Typ modułu/przedmiotu	(obowiązkowy)
Forma weryfikacji efektów uczenia się	(egzamin)
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	ZAKŁAD ANATOMII PRAWIDŁOWEJ i KLINICZNEJ CENTRUM BIOSTRUKTURY Warszawa, ul. Chałubińskiego 5, tel.22 629-52-83 e-mail : anatomy@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. Bogdan Cisek anatomy@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	Lek Ewa Rzeźnicka ewa.rzeznicka@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Lek Ewa Rzeźnicka
Prowadzący zajęcia	

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok 1, semestr 1 (zimowy)	Liczba punktów ECTS	5.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			

wykład (W)	20	1,0
seminarium (S)	40	1,4
ćwiczenia (C)		
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	65	2,6

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Poznanie podstawowych wiadomości o budowie i topografii ciała ludzkiego, podstawowych pojęć, terminologii z zakresu anatomii, poznanie budowy, topografii i funkcjonowania wszystkich układów oraz narządów w organizmie człowieka
C2	Zapoznanie z prawidłową i jednoznaczną nomenklaturą anatomiczną
C3	Zastosowanie wiedzy z zakresu anatomii i czynności organizmu człowieka w działaniach praktycznych zastosowania zdobytej wiedzy w postępowaniu klinicznym i przyszłej praktyki zawodowej studentów
C4	Opanować umiejętności logicznej interpretacji informacji podawanych na wykładach i na ćwiczeniach

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
A.W1	mianownictwo anatomiczne, histologiczne i embriologiczne
A.W2	budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym oraz czynnościowy (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna
A.W3	prawidłową budowę i funkcje komórek, tkanek, narządów i układów organizmu ludzkiego oraz rozumie współzależności ich budowy i funkcji w warunkach zdrowia i choroby
A.W4	mechanizmy regulacji funkcji narządów i układów organizmu człowieka
A.W5	mechanizmy działania hormonów oraz konsekwencje zaburzeń regulacji hormonalnej
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
A.U1	przedstawiać topografię narządów ciała ludzkiego, posługując się nazewnictwem anatomicznym
A.U2	stosować nazewnictwo anatomiczne do opisu stanu zdrowia i choroby

A.U3	wskazywać różnice w budowie i funkcjonowaniu organizmu na poszczególnych etapach rozwoju osobniczego
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	
K2	

5. ZAJĘCIA

Podane niżej programy wykładów i ćwiczeń zostały określone w ogólnym i krótkim brzmieniu
Program może ulegać niewielkiej modyfikacji w zależności od układu kalendarza.

Szczegółowy program wykładów i ćwiczeń zostanie podany na początku roku

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład 1-10		
W1-Wykład 1	Ogólna budowa tkanek. Wybrane zagadnienia układu kostnego	A.W1, A.W2
W2-Wykład 2	Układ mięśniowy.	A.W3, A.W5
W3-Wykład 3	Ośrodkowy układ nerwowy.	A.W2, A.W3
W4-Wykład 4	Układ nerwowy obwodowy.	A.W1, A.W2
W5-Wykład 5	Narządy zmysłów.	A.W5
W6-Wykład 6	Budowa, unaczynienie i unerwienie serca. Układ krążenia.	A.W3
W7-Wykład 7	Układ oddechowy. Układ limfatyczny i limfa.	A.W3, A.W5
W8-Wykład 8	Układ pokarmowy.	A.W3
W9-Wykład 9	Trawienie i wchłanianie wrotne. Podstawowe zagadnienia budowy wątroby i trzustki. Przemiana materii.	A.W3, A.W5
W10-Wykład 10	Układ moczowy.	A.W3, A.W5
W11-Wykład 11	Układ rozrodczy.	A.W3, A.W5
W12-Wykład 12	Układ dokrewny.	
Seminaria 1-10		
C1- seminarium 1	OSTEOLOGIA Osie, płaszczyzny, linie ciała. Ogólny podział, połączenia i budowa kości. Kręgosłup. Kości klatki piersiowej, kończyny górnej i dolnej. Miednica jako całość. Kości czaszki, mózgoczaszki, trzewioczaszki, czaszka noworodka	A.W1,A.W2, A.U1, A.U2, A.U3
C2- seminarium 2	UKŁAD MIĘŚNIOWY Budowa ogólna mięśni. Topografia mięśni powierzchownych. Analiza działania tłoczni brzusznej i jej znaczenie. Ocena przydatności mięśni do wstrzyknięć domięśniowych	A.W3,A.W5, A.U1, A.U2, A.U3
C3- seminarium 3	UKŁAD NERWOWY Podział układu nerwowego. Podstawowe pojęcia - nerw, włókno nerwowe, splot, zwój, ośrodek, mediator, synapsa, odruch, łuk odruchowy. Budowa mózgowia: kresomózgowie międzymózgowie, śródmózgowie, tyłomózgowie.	A.W2,A.W3, A.U1, A.U2, A.U3
C4- seminarium 4	UKŁAD NERWOWY Budowa rdzenia kręgowego w przekroju poprzecznym. Opony. Płyn mózgowo-rdzeniowy.	A.W1,A.W2, A.W6,A.U1, A.U2, A.U3

	Układ nerwowy obwodowy - część współczulna i przywspółczulna	
C5- seminarium 5	UKŁAD KRAŻENIA Położenie serca w stosunku do innych narządów. Budowa, czynność, unerwienie, unaczynienie serca. Układ przewodzący serca. Budowa i podział naczyń krwionośnych. Przebieg głównych pni tętniczych i żylnych. Krążenie małe, duże, wrotne, płodowe. Śledziona	A.W5,A.U1, A.U2, A.U3
C6- seminarium 6	UKŁAD ODDECHOWY Podział układu oddechowego. Budowa nosa zewnętrznego, krtani. Podział tchawicy. Różnice anatomiczne oskrzela prawego i lewego. Płuca - budowa zewnętrzna i wewnętrzna, topografia. Opłucna - budowa, znaczenie zachyłków opłucnowych	A.W3,A.W5, A.U1, A.U2, A.U3
C7- seminarium 7	UKŁAD TRAWIENNY Podział układu trawiennego Budowa jamy ustnej. Zęby - budowa ogólna, kolejność wyrzynania się zębów. Język - budowa, podział, położenie ślinianki. Budowa gardła, przełyku. Żołądek - położenie w stosunku do innych narządów. Budowa ścian żołądka. Budowa z uwzględnieniem odcinków, krzywizn. Jelito cienkie i grube - podział, budowa, położenie dwunastnicy, jelita czczego i krętego	A.W3,A.W5, A.U1, A.U2, A.U3
C8- seminarium 8	UKŁAD TRAWIENNY Podział układu trawiennego Wątroba - położenie w stosunku do innych narządów. Budowa ogólna i mikroskopowa, drogi wyprowadzające żółć, układ wrotny wątroby Trzustka - położenie w stosunku do innych narządów. Budowa części zewnętrznej i wewnętrzwydzielniczej. Unaczynienie i unerwienie narządów jamy brzusznej	A.W3,A.W6, A.U1, A.U2, A.U3
C9- seminarium 9	UKŁAD MOCZOWY Podział narządów moczowych. Nerki: położenie w stosunku do innych narządów. Budowa nefronu. Moczowód. Położenie i budowa pęcherza moczowego. Cewki moczowe - żeńska i męska. NARZĄDY PŁCIOWE MĘSKIE - budowa i topografia narządów płciowych męskich wewnętrznych i zewnętrznych - jądra, najądrza, nasieniowody, pęcherzyki nasienne, gruczoł krokowy, gruczoły opuszkowo-cewkowe, powrózek nasienny, przewody wytryskowe, prącie, moszna NARZĄDY PŁCIOWE ŻEŃSKIE - budowa i topografia narządów płciowych żeńskich wewnętrznych: jajniki, jajowody, macica, pochwa. Podział i budowa sromu niewieściego.	A.W3,A.W5, A.U1, A.U2, A.U3

6. LITERATURA
Obowiązkowa
Anatomia Człowieka W.Woźniak Urban & Partner Wrocław Mały atlas anatomiczny Aleksandrowicz R. , wyd. PZWL Anatomia Czynnościowa R.Maciejewski, K.Torres Czelej
Uzupełniająca
Anatomia Człowieka W. Sylwanowicz (red. Sokołowska Pituchowa) PZWL Anatomia Człowieka A. Bochenek M. Reicher T I-V PZWL (wybrane rozdziały)

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
A.W1,A.W2,A.W3,A.W4 A.U1, A.U2, A.U3	Uczestnictwo w wykładach i seminariach Obserwacja pracy studenta na zajęciach	Przedmiot kończy się egzaminem testowym i praktycznym na ocenę. Uzyskanie $\geq 65\%$ poprawnych odpowiedzi z obu części Weryfikacja obejmuje wszystkie kategorie obszarów (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne).

8. INFORMACJE DODATKOWE

Zajęcia odbywają się w pracowni dydaktycznej z użyciem modeli anatomicznych, atlasów itp. Studenci zobowiązani są do opanowania przewidzianych programem wiadomości wg planu podanego na każde seminarium.

Aby w pełni wykorzystać czas zajęć student obowiązany jest przychodzić przygotowany teoretycznie z aktualnego materiału obowiązującego oraz obowiązuje znajomość materiału ze wszystkich poprzednio odbytych wykładów i seminari.

Obecność na wszystkich seminariach (w swojej grupie!) jest obowiązkowa.

Odrabianie zajęć z inną grupą jest niemożliwe.

Warunkiem zaliczenia i dopuszczenia do egzaminu z Anatomii jest czynny udział w wykładach i seminariach. Egzamin z Anatomii odbywa się w sesji zimowej. Jest to egzamin testowy. Aby uzyskać ocenę pozytywną należy odpowiedzieć prawidłowo na 65% pytań

Termin poprawkowy jest wyznaczony w sesji poprawkowej. Jest to egzamin testowy

W celu obiektywnego potwierdzenia wiedzy i umiejętności należy uwzględnić odpowiednie stopniowanie wynikające z określonych kryteriów oceny

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	Brak osiągnięć zakładanych efektów kształcenia, stopień opanowania mniejszy/równy 64%
3,0 (dost)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy 65%-72%
3,5 (ddb)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy 73%-79%
4,0 (db)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy 80%-86%

4,5 (pdb)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy 87%-93%
5,0 (bdb)	Osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy 94%-100%

Regulamin zajęć studenckich

Wszelkie informacje dotyczące zajęć dydaktycznych podane są według ustalonego harmonogramu i zamieszczone na tablicach ogłoszeń.

Wszystkich Studentów przebywających na terenie Zakładu Anatomii Prawidłowej i Klinicznej obowiązuje bezwzględny nakaz przestrzegania przepisów BHP i PPoż, zakaz palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz przyjmowania środków psychoaktywnych jak również używania telefonów komórkowych oraz innych przekazników informacji umożliwiających nagrywanie, fotografowanie

Wprowadzanie osób postronnych na teren Zakładu (sale dydaktyczne) jest niedozwolone.

Wykłady, seminaria i prezentacje multimedialne wykorzystywane podczas zajęć z Anatomii stanowią własność intelektualną i tym samym objęte są prawem autorskim. Zabrania się wykonywanie zdjęć i/lub nagrywanie-kopiowanie przy użyciu jakiegokolwiek sprzętu elektronicznego oraz ich, przetwarzanie i rozpowszechnianie w całości lub we fragmentach bez zgody autorów.

Złamanie tego zakazu powoduje automatyczne skierowanie sprawy do Komisji Dyscyplinarnej Uczelni.

Przed wejściem na zajęcia student jest zobowiązany pozostawić w szatni ubrania wierzchnie.

Seminaria odbywają się w salach dydaktycznych, w których obowiązuje **bezwzględny zakaz** wnoszenia produktów spożywczych, co równoznaczne jest z zakazem ich spożywania.

Aby w pełni wykorzystać czas zajęć student obowiązany jest przychodzić przygotowany teoretycznie z aktualnego materiału obowiązującego oraz obowiązuje znajomość materiału ze wszystkich poprzednio odbytych wykładów i seminariów.

W salach dydaktycznych przebywają tylko studenci WUM, odbywający aktualnie zajęcia (student jest odpowiedzialny za swoje rzeczy osobiste. W przypadku ich uszkodzenia lub kradzieży Zakład nie ponosi odpowiedzialności) przewidywane programem przedmiotu, lub w innych określonych oddzielnymi ogłoszeniami posiadający legitymację oraz identyfikator.

W czasie korzystania z preparatów (modele anatomiczne) należy wykazać maksymalną troskę o to, aby nie uległy one zniszczeniu lub zaginięciu. Każdy student korzystający z modeli anatomicznych odpowiada za ich zniszczenie lub zaginięcie.

Po zakończeniu ćwiczeń (korzystania z preparatów) studenci zobowiązani są do uporządkowania swojego miejsca pracy wg wskázówek asystenta.

W czasie trwania zajęć studenci nie opuszczają sal dydaktycznych.

1. Warunkiem zaliczenia anatomii i dopuszczenia do egzaminu jest udział w wykładach i seminariach.

2. Obecność obowiązkowa na wszystkich ćwiczeniach.

Odrabianie ćwiczeń z inną grupą jest niemożliwe.

Nie spełnienie powyższych warunków oznacza nie zaliczenie roku i niedopuszczenie do egzaminu.

3. Egzamin z Anatomii odbywa się w sesji zimowej. Jest to egzamin testowy. Aby uzyskać ocenę pozytywną należy odpowiedzieć prawidłowo na 65% pytań

Termin poprawkowy jest wyznaczony w sesji poprawkowej. Jest to egzamin testowy.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Biologia medyczna

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka medyczna
Dyscyplina wiodąca <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019)</i>	nauki medyczne
Profil studiów <i>(ogólnoakademicki/praktyczny)</i>	praktyczny
Poziom kształcenia <i>(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)</i>	jednolite magisterskie
Forma studiów <i>(stacjonarne/niestacjonarne)</i>	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu <i>(obowiązkowy/fakultatywny)</i>	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się <i>(egzamin/zaliczenie)</i>	egzamin
Jednostka/jednostki prowadząca/e <i>(oraz adres/y jednostki/jednostek)</i>	Katedra i Zakład Biochemii i Farmakogenomiki Wydział Farmaceutyczny Warszawski Uniwersytet Medyczny ul. Banacha 1, 02-097 Warszawa tel./fax: 22 5720735 e-mail: katedrabiochemii@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. Grażyna Nowicka
Koordynator przedmiotu <i>(tytuł, imię, nazwisko, kontakt)</i>	Dr Ewa Szyp-Sochacka

	e-mail:ewa.szyp-sochacka@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus <i>(imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusu)</i>	Dr Ewa Szyp-Sochacka e-mail:ewa.szyp-sochacka@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. dr hab. Jacek Łukaszewicz Dr Ewa Szyp-Sochacka Mgr Sylwia Lewandowska-Pachecka

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok I, semestr I	Liczba punktów ECTS	5.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		20	0.50
seminarium (S)			
ćwiczenia (C)		35	1.50
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		60	3.00

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	usystematyzowanie i pogłębienie wiedzy oraz rozwinięcie kompetencji praktycznych z zakresu biologii, ze szczególnym uwzględnieniem istotnych medycznie podstaw biologii komórek, tkanek, narządów i układów oraz organizmów i ich zbiorowisk
C2	wykształcenie podstawowych umiejętności oceny i analizy relacji między budową i funkcją organizmów żywych na różnych poziomach organizacji ich struktury w warunkach zdrowia i choroby, ze szczególnym uwzględnieniem mechanizmów cyklu komórkowego, podstaw jego regulacji i konsekwencji jego zaburzenia oraz istotnych medycznie aspektów relacji organizm-środowisko
C3	kształtowanie postawy twórczego rozwiązywania problemów w oparciu o postęp nauk, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby rozwoju kompetencji w zakresie posługiwania się wiedzą i umiejętnościami z

	zakresu biologii medycznej oraz nauk pokrewnych, istotnymi w realizacji zadań zawodowych diagnosty laboratoryjnego
--	--

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)	Efekty w zakresie
--	-------------------

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

A.W3	prawidłową budowę i funkcje komórek, tkanek, narządów i układów organizmu ludzkiego oraz rozumie współzależności ich budowy i funkcji w warunkach zdrowia i choroby
A.W4	etapy cyklu komórkowego, w tym molekularne aspekty jego regulacji
A.W22	pozytywne i negatywne efekty oddziaływań zewnętrznych czynników fizycznych na organizm

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

A.U13	identyfikować i opisywać składniki strukturalne komórek, tkanek i narządów metodami mikroskopowymi oraz histochemicznymi
A.U16	wyjaśniać wpływ czynników środowiskowych, w tym temperatury, przyspieszenia ziemskiego, ciśnienia atmosferycznego, pola elektromagnetycznego oraz promieniowania jonizującego na organizm

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ (nieobowiązkowe)

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
--------------------------------	-------------------

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

W1	
W2	

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U1	
U2	

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	
----	--

K2	
----	--

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykłady	1. Komórka jako podstawowa jednostka strukturalna i funkcjonalna organizmów żywych. Zakres tematyczny: hipotezy dotyczące powstania życia na Ziemi, podstawowe cechy życia, teoria endosymbiozy, teoria komórkowa M. Schlejdén'a i T. Schwann'a, teoria Virchowa, dowody na wspólne pochodzenie wszystkich komórek, komórka jako samodzielny organizm, skład chemiczny komórki	A.W3
	2. Budowa i funkcje komórek, porównanie komórek prokariotycznych i eukariotycznych. Zakres tematyczny: makrocząsteczki w strukturze komórki komórka prokariotyczna i eukariotyczna, różnorodność kształtu i funkcji biologicznych komórek, wielkość komórek, organella komórkowe	A.W3
	3. Budowa komórki eukariotycznej Zakres tematyczny: budowa i właściwości błon biologicznych, cytoplazmy, rybosomów, jądra komórkowego, mitochondriów, siateczki śródplazmatycznej, aparatu Golgiego, , lizosomów, peroksysomów, cytoszkieletu komórkowego	A.W3
	4. Błony biologiczne, mechanizmy transportu przez błony. Zakres tematyczny: model płynnej mozaiki, zrab błony biologicznej, białka błonowe, zróżnicowanie mechanizmów transportu przez błony biologiczne, transport przez błony biologiczne	A.W3, A.W4
	5. Cytoszkielet Składowe części cytoszkieletu, ich funkcja w kształtowaniu się komórki, w przepływie informacji, podziałach komórkowych i przemieszczaniu się komórek. Połączenia między komórkami w różnych typach tkanek	A.W3, A.W4
	6. Cykl komórkowy Zakres tematyczny: etapy cyklu komórkowego, mechanizmy kontroli cyklu komórkowego oraz charakterystyka, analiza i ocena	A.W4

	najistotniejszych medycznie i diagnostycznie konsekwencji jego zaburzeń.	
	7. Genom człowieka Zakres tematyczny: Organizacja genomu ludzkiego i podstawy dziedziczenia, genom człowieka; budowa fizyczna genomu; organizacja dna; nukleosom; struktura chromatyny; upakowanie chromatyny a ekspresja genów; remodeling chromatyny; model chromosomu pienta i coffey; model chromosomu postulujący regionalne zróżnicowanie stopnia kondensacji chromatyny; chronometryczny model chromosomu; lokalizacja chromosomów; gęstość genów; rodziny genów	A.W3
	8. Ekspresja genów Zakres tematyczny: transkrypcja u prokariota i eukariota; czynniki cis i 6trans; rola enhancerów; regulacja aktywności genu; sygnały zakończenia transkrypcji; modyfikacje RNA u eukariota; translacja u prokariota i eukariota; rola sekwencji sygnałowej; kontrola ekspresji genów u prokariota i eukariota; operony; atenuacja	A.W22
	9. Przemiany energii w komórce Zakres tematyczny: utlenianie chemiczne, istota funkcjonowania łańcucha oddechowego, teoria chemiosmotyczna, budowa i funkcjonowanie syntazy ATP, czynniki rozprzegające łańcuch oddechowy	A.W3, A.W22
	10. Koncepcja "Jedno Zdrowie"-mechanizmy i konsekwencje relacji organizm – środowisko biotyczne i abiotyczne w warunkach zdrowia i choroby, znaczenie złożonych interakcji biocenotycznych dla prawidłowej kondycji organizmu żywego. Człowiek jako integralny element środowiska. Przepływ informacji między środowiskiem a organizmem oraz pomiędzy komórkami jako podstawa zachowania homeostazy	A.W3, A.W22
Ćwiczenia	1. Część praktyczna: budowa mikroskopu świetlnego, zasady mikroskopowania i rysowania obrazu spod mikroskopu, budowa komórek bakteryjnych, mikrobiota i jej wpływ na organizm człowieka, obserwacje mikroskopowe bakterii Część teoretyczna: Metody badania komórek, analityczne metody rozdziału struktur komórkowych, zaburzenia budowy i funkcji organelli komórkowych – przykłady chorób	A.W3, A.U13
	2. Część praktyczna: Zastosowanie podstawowych technik badań mikroskopowych do identyfikacji i oceny struktury komórek, ocena kształtu, wielkości i wzajemnego układu komórek w wybranych tkankach zwierzęcych z zastosowaniem klasycznej mikroskopii świetlnej	A.W3, A.U13

	Część teoretyczna: Poziomy organizacji żywej materii – komórka, tkanka, narząd, budowa i funkcje tkanek zwierzęcych, zróżnicowanych funkcjonalnie tkanek organizmu ludzkiego oraz wybranych organizmów zwierzęcych.	
	3.Część praktyczna: Podziały komórkowe; budowa chromosomu; etapy cyklu komórkowego; mechanizmy kontroli cyklu komórkowego, mitotyczny i mejotyczny mechanizm kariokinezy, ocena fazy podziału komórki z zastosowaniem mikroskopii świetlnej Część teoretyczna: Etapy cyklu komórkowego; mechanizmy kontroli cyklu komórkowego, mitotyczny i mejotyczny mechanizm kariokinezy, <i>(punkty kontroli, udział cyklin, kinaz białkowych zależnych od cyklin, cytokiny, inhibitory CDK), geny supresorowe, metody badania przebiegu cyklu komórkowego, choroby proliferacyjne jako efekt zaburzeń cyklu komórkowego</i>	A.W4, A.U13
	4.Część praktyczna: Dziedziczenie mendlowskie i niemendlowskie, dziedziczenie chorób genetycznych, analiza rodowodów, genetyka populacyjna: prawo Hardy’ego-Weinberga; równowaga populacji (heterozygotyczność obserwowana a heterozygotyczność oczekiwana); czynniki zaburzające równowagę; dryf genetyczny; efekt założyciela, efekt wąskiego gardła; mutacje spontaniczne i systematyczne; migracja; selekcja; zadania genetyczne Część teoretyczna: Podstawowe pojęcia genetyki (informacja genetyczna, gen, allel, homozygota, heterozygota, genotyp, genotyp), podstawy dziedziczenia, prawo Mendla, odstępstwa od I Prawa Mendla (kodominacja, częściowa dominacja, plejotropizm, allele letalne, II prawo Mendla, epistaza; rekombinacja; Crossing-over; prawo Morgana; interferencja; dziedziczenie mateczne; dziedziczenie wieloczynnikowe; dziedziczenie cech związanych z płcią	A.U16 A.W3
	5. Część praktyczna: Dziedziczenie grup krwi, genetyczne podstawy konfliktu serologicznego; ; układy grupowe antygenów erytrocytarnych; dziedziczenie układu ab0; zasady krwiolecznictwa; częstotliwość występowania grup krwi w Polsce; konflikt serologiczny w układzie AB0, konflikt serologiczny w układzie Rh- rozwiązanie zadań genetycznych na dziedziczenie cech Część teoretyczna: Embriogeneza; typy rozmnażania, przebieg oogenezy, kontrola hormonalna gametogenezy, zaplemnienie; zapłodnienie; blastulacja; gastrulacja; tworzenie mezodermy; różnicowanie zarodka; błony płodowe; budowa łożyska	A.U16 A.W3

	6. Część praktyczna: Wykrywanie aminokwasów, węglowodanów, ketonów w materiale biologicznym. Wykrywanie wybranych produktów metabolizmu drożdży – wybrane aspekty technik laboratoryjnych - kamienie milowe diagnostyki laboratoryjnej Część teoretyczna: kształtowanie się płci człowieka, układy chromosomów płci; determinacja płci; zaburzenia determinacji płci; geny sprzężone z płcią	A.W22, A.U13 A.W3
	7. Część praktyczna: Mechanizmy i konsekwencje oddziaływania wybranych biologicznych, chemicznych i fizycznych patogenów środowiskowych ,choroby genetyczne; fenyloketonuria; alkaptonuria; tyrozyndemia; albinizm; hemofilia; anemia sierpowata; talasemia; galaktozemia; choroba tay-sachsa; płasawica Huntingtona; choroba Parkinsona; zespół łamliwego chromosomu x; daltonizm; zespół Duchenne’a; zespół cri-du-chat; trisomia chromosomu 10; zespół Patau trisomia chromosomu 13; trisomia chromosomu 15, 16, 18; zespół Downa; zespół XXY; zespół Turnera; zespół xxx; zespół xyy; chromosom philadelphia; translokacja Robertsonowska. Genetyczne aspekty onkogenezy, analiza mutacji Część teoretyczna: Mutacje-klasyfikacja, znaczenie medyczne i diagnostyczne; zmienność i dziedziczenie; mutacje punktowe; mutacje chromosomowe; inwersja; translokacja; duplikacje; delecje; chromosomy pierścieniowe; izochromosomy; aneuploidia; poliploidia; skutki mutacji; mutacja synonimiczna, mutacja niesynonimiczna, mutacja nonsense, ominięcie kodonu terminacyjnego, przyczyny mutacji (mutageny fizyczne, chemiczne, błędy replikacji); naprawa DNA. w genie KRAS	A.W22, A.U16 A.W22, A.U16
	8. Część praktyczna: Pasożytnictwo; relacje przestrzenne pasożyt-żywcicieli; stopień uzależnienia; czas trwania zależności; ilość żywicieli; stadium rozwojowe prowadzące pasożytniczy tryb życia; rzęsistek pochwowy; włosogłówka ludzka; włosień kręty; owsik ludzki; glista ludzka; motyliczka wątrobowa; przywra chińska; tasiemiec uzbrojony; tasiemiec nieuzbrojony; bruzdogłowiec szeroki; ameba; analiza budowy wybranych pasożytów z zastosowaniem mikroskopii świetlnej Część teoretyczna: Relacje międzyosobnicze organizmów żywych, ze szczególnym uwzględnieniem fizjologicznych i patologicznych aspektów zależności symbiotycznych, komensalistycznych i pasożytniczych	A.W3, A.W22, A.U13 A.W3

1. LITERATURA
Obowiązkowa
1. Hopkin K., Alberts B., Walter P., Johnson A., Roberts K., Raff M., Morgan D.: Podstawy biologii komórki. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2019 2. Fogt-Wyrwas R., Mazgajska-Wiktor H., Jarosz W.: Podstawy biologii człowieka. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013 3. Wolański N. [red.]: Ekologia człowieka. Podstawy ochrony środowiska i zdrowia człowieka Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2019 4. Jarygin W.N.: Biologia. Podręcznik dla studentów kierunków medycznych. Wydawnictwo Czelej Lublin 2003
Uzupełniająca
1. Brown T.A.: Genomy. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2019 2. Bartel H.: Embriologia medyczna. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2019 3. Kilarski W.M.: Strukturalne podstawy biologii komórki. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2019

2. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
A.W3	kolokwium bieżąca ocena pracy na zajęciach, raport z wykonania ćwiczenia egzamin	uzyskanie co najmniej 60% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów ocena wykonania ćwiczenia uzyskanie co najmniej 60% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów
A.W4	kolokwium bieżąca ocena pracy na zajęciach, raport z wykonania ćwiczenia egzamin	uzyskanie co najmniej 60% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów ocena wykonania ćwiczenia uzyskanie co najmniej 60% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów
A.W22	bieżąca ocena pracy na zajęciach, raport z wykonania ćwiczenia egzamin	ocena wykonania ćwiczenia uzyskanie co najmniej 60% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów

A.U13	bieżąca ocena pracy na zajęciach, raport z wykonania ćwiczenia	ocena wykonania ćwiczenia
A.U16	bieżąca ocena pracy na zajęciach, raport z wykonania ćwiczenia	ocena wykonania ćwiczenia

3. INFORMACJE DODATKOWE (informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele nie zawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

W trakcie zajęć student zobowiązany jest przystąpić do trzech kolokwii. Kolokwia odbywają się stacjonarnie i mają formę testu zawierającego 10 pytań jednokrotnego wyboru z czterema deskryptorami. W przypadku wysokiego zagrożenia epidemiologicznego dopuszcza się przeprowadzenie kolokwii w trybie online na platformie MS Teams lub uczelnianej platformie e-learningowej (w trakcie kolokwium student jest zobowiązany mieć włączoną kamerę). Decyzję w tej sprawie każdorazowo podejmuje Kierownik Zakładu. Zaliczenie kolokwium wymaga uzyskania minimum 60% poprawnych odpowiedzi. W przypadku niezaliczenia kolokwium w pierwszym terminie student ma prawo przystąpić do kolokwium poprawkowego. Wynik zaliczenia danego kolokwium jest w tym przypadku wartością średnią punktów uzyskanych ze wszystkich terminów (terminu pierwszego i terminu poprawkowego).

Ćwiczenia prowadzone są w Zakładzie Biochemii i Farmakogenomiki WUM, ul. Banacha 1, w formie kontaktowej. W przypadku wysokiego zagrożenia epidemiologicznego dopuszcza się przeprowadzenie ćwiczeń w trybie online na platformie MS Teams (w trakcie ćwiczeń student jest zobowiązany mieć włączoną kamerę) lub w systemie hybrydowym. Decyzję w tej sprawie każdorazowo podejmuje Kierownik Zakładu. Zaliczenie danego ćwiczenia odbywa się w formie oceny aktywności studenta oraz poprawności wykonania zadań. W przypadku nieobecności student zobowiązany jest ustalić z osobą prowadzącą zajęcia formę i termin zaliczenia ćwiczenia.

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie wszystkich kolokwii oraz ćwiczeń.

Egzamin przeprowadzany jest stacjonarnie (w warunkach kontaktowych) w formie testu obejmującego 50 pytań jednokrotnego wyboru z czterema deskryptorami. W przypadku wysokiego zagrożenia epidemiologicznego dopuszcza się przeprowadzenie egzaminu w formie opisanego wcześniej testu jednokrotnego wyboru w trybie online na platformie MS Teams lub uczelnianej platformie e-learningowej (w trakcie zaliczenia student jest zobowiązany mieć włączoną kamerę). Decyzję w tej sprawie każdorazowo podejmuje Kierownik Zakładu.

Na końcową ocenę z przedmiotu składają się: liczba punktów uzyskana na egzaminie testowym (nie mniej, niż 50% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów + 1 pkt) + średnia punktów uzyskanych z kolokwii.

Ocena końcowa wyliczana jest zgodnie z poniższymi parametrami:

ocena	kryterium
2,0 (ndst)	<60,00% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów
3,0 (dost)	60,00-70,99% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów
3,5 (ddb)	71,00-77,99% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów
4,0 (db)	78,00-85,99% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów

4,5 (pdb)	86,00-94,99% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów	
5,0 (bdb)	95,00-100,00% maksymalnej liczby możliwych do uzyskania punktów	

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Bezpieczeństwo i Higieny Pracy

9. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)	Nauki farmaceutyczne
Profil studiów (ogólnoakademicki/praktyczny)	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia (I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu (obowiązkowy/fakultatywny)	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się (egzamin/zaliczenie)	zaliczenie
Jednostka/jednostki prowadząca/e (oraz adres/y jednostki/jednostek)	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego ul. Oczki 3, 02-007 Warszawa tel. 22-621-52-56, 22-621-51-97 msizp@wum.edu.pl www.msizp.wum.edu.pl Dział Ochrony Pracy i Środowiska ul. Oczki 3, I piętro, 02-007 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch mgr inż. Marcin Kowalczyk

Koordynator przedmiotu (<i>tytuł, imię, nazwisko, kontakt</i>)	Dr inż. Irena Kosińska
Osoba odpowiedzialna za sylabus (<i>imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusu</i>)	dr inż. Irena Kosińska irena.kosinska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Dr inż. Irena Kosińska mgr Sylwia Ziarek

10. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok I, sem. I	Liczba punktów ECTS	1.0
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		4	0,16
seminarium (S)			
ćwiczenia (C)			
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		21	0,84

11. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	<i>Celem kształcenia jest zapoznanie studentów z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwem pożarowym w trakcie studiów w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z odbywaniem zajęć praktycznych.</i> Przedmiot realizowany jest w ramach Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 października 2018 roku w sprawie sposobu zapewnienia w uczelni bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia (Dz.U. 2018, poz. 2090). (Na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 i 2024))

12. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
C.W15	Zna i rozumie zasady dotyczące bezpieczeństwa poszkodowanego oraz osoby ratującej w trakcie udzielania pierwszej pomocy, możliwych zagrożeń biologicznych i środowiskowych
D.W11	Zna i rozumie zasady organizacji i zarządzania laboratorium, z uwzględnieniem organizacji pracy, zasady ergonomii oraz bezpieczeństwa i higieny pracy; zasady ergonomii i bezpieczeństwa pracy w laboratorium
C.W10	Zna i rozumie sposoby identyfikacji czynników ryzyka rozwoju chorób oraz działań profilaktycznych
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
D.U4	Potrafi organizować stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymogami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska
C.U4	Potrafi zebrać informacje na temat obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i przewlekłych oraz zaplanować działania profilaktyczne na różnych poziomach zapobiegania tym chorobom

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studentie

13. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ (nieobowiązkowe)

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	Zna i rozumie jakie zagrożenia zdrowia występują na stanowisku pracy analityka medycznego
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	Potrafi postępować w przypadku zagrożenia związanego z klęskami żywiołowymi
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K9	Absolwent jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób;

14. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład 1 i 2 (e-learning)	Tematy seminariów Wykład 1 dr inż. Irena Kosińska - Regulacje prawne z zakresu ochrony pracy (prawa i obowiązki studentów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy). - Zagrożenia zdrowia studentów na stanowiskach nauki/pracy w trakcie studiów (fizyczne, chemiczne i biologiczne oraz psychospołeczne, zagrożenie koronawirusem) i ochrona przed zagrożeniami. Procedura poekspozycyjną w narażeniu na HIV, HBV, HCV. - Zasady ergonomii na stanowiskach pracy (stanowisko komputerowe). Oświetlenie	C.W15, D.W11, C.W10, D.U4, C.U4, W1, U1, K9 C.W15, D.W11, C.W10, D.U4, C.U4, W1, U1, K9
	Wykład 2 mgr Sylwia Ziarek - Zasady udzielania pomocy przedmedycznej - Postępowanie w razie wypadków i w sytuacjach zagrożeń (pożar, wybuch, awaria, zagrożenie terrorystyczne, powódź itp.) - Zasady ewakuacji z budynków	C.W15, D.W11, C.W10, D.U4, C.U4, W1, U1, K9 C.W15, D.W11, C.W10, D.U4, C.U4, W1, U1, K9 C.W15, D.W11, C.W10, D.U4, C.U4, W1, U1, K9

15. LITERATURA
Obowiązkowa
1. Ciuruś M., Procedury higieny w placówkach ochrony zdrowia. Wydanie II uzupełnione i poprawione. Warszawa 2013. Wyd. Instytut Problemów Ochrony zdrowia Sp. z o.o. 2. Marcinkowski J. (red.), Higiena, profilaktyka i organizacja w zawodach medycznych, PZWL, Warszawa 2004. 3. Rączkowski B., BHP w praktyce, ODDK Gdańsk, 2012
Uzupełniająca
1. Strony internetowe: www.ciop.pl , www.gis.gov.pl 2. Kodeks pracy. Praca zbiorowa. Wyd. LexisNexis (aktualizowane co roku) 3. Kłosiewicz-Latoszek L., Kirschner H., Środowiskowe czynniki zdrowia w zarysie. Wyd. WUM, Warszawa 2008

16. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
	Wykład 1 (e-learning)	Na zaliczenie przedmiotu składa się:

C.W15, D.W11, C.W10, D.U4, C.U4, W1, U1, K9	Wykład 2 (e-learning) Uczestnictwo obowiązkowe w wykładach e-learningowych. Rozwiązanie ankiety i testu. Uzyskanie certyfikatu. Test zaliczeniowy: (20 pytań jednokrotnego wyboru), maksymalnie można otrzymać 20pkt za prawidłowe rozwiązanie testu. Test oceniany wg kryterium podanego obok. Certyfikat – należy wydrukować po zaliczeniu testu, podpisać własnoręcznie i przesłać na adres bhpstudent@wum.edu.pl	1. Przygotowanie studenta do zaliczenia przedmiotu – zgodnie z tematami zajęć i treściami kształcenia oraz obowiązującym piśmiennictwem 2. W pierwszej kolejności należy wypełnić ankietę badającą ogólny stan wiedzy Studenta na temat zasad higieny i BHP przed rozpoczęciem rozwiązywania testu (przeznaczony czas na wypełnienie ankiety 5 min) 3. Rozwiązanie testu na ostatnich zajęciach: (test trwa 10 min) - Uzyskanie min 60% prawidłowych odpowiedzi zalicza test na 3.0. 4. Zaliczenie testu : Ocena Kryterium • 2,0 (ndst) - Otrzymanie <12pkt poprawnych odpowiedzi z testu, nieobecność na wykładzie, brak wypełnionej ankiety . • 3,0 (dst) - spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia w tym test 12-14pkt • 3,5 (ddb) - spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia w tym test 15-16pkt • 4,0 (db) - spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia w tym test 17pkt • 4,5 (pdb) - spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia w tym test 18pkt • 5,0 (bdb) - spełnienie wszystkich kryteriów zaliczenia w tym test 19-20 pkt 5. Na ostatnich zajęciach przedmiotu końcowe 10min przeznaczone na obowiązkowe wypełnienie Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich
--	---	---

17. INFORMACJE DODATKOWE (informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

1. Zajęcia odbywają się w formie wykładów na platformie e-learningowej WUM.
2. Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest pozytywna ocena z testu kończącego wykłady, wypełnienie ankiety wstępnej, wypełnienie ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich oraz przesłanie własnoręcznie podpisanego certyfikatu do Zakładu Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego na adres bhpstudent@wum.edu.pl
3. Termin realizacji przedmiotu wskazany na platformie e-learningowej WUM
4. Do testu można przystąpić maksymalnie dwa razy.
5. W przypadku niezaliczenia przedmiotu konieczny jest kontakt z koordynatorem przedmiotu - dr inż. Ireną Kosińską (irena.kosinska@wum.edu.pl, tel. 664-268-514, ul. Oczy 3, p. 216)
6. Przy Zakładzie Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego działa Koło Naukowe Higieny i Profilaktyki (kontakt irena.kosinska@wum.edu.pl) oraz strona koła: www.skn-higiena-profilaktyka.wum.edu.pl), tematyka realizowana: Higiena środowiska, Żywność, Zdrowie Publiczne.

Koordinator przedmiotu - dr inż. Irena Kosińska

Kierownik Zakładu Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego Prof. dr hab. n. med, Aneta Nitsch-Osuch

Nota prawna

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w inny

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

BIOFIZYKA MEDYCZNA

18. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	FARMACEUTYCZNY
Kierunek studiów	ANALITYKA MEDYCZNA
Dyscyplina wiodąca	NAUKI FARMACEUTYCZNE
Profil studiów	PRAKTYCZNY
Poziom kształcenia	STUDIA JEDNOLITE MAGISTERSKIE
Forma studiów	STACJONARNE
Typ modułu/przedmiotu	OBOWIĄZKOWY
Forma weryfikacji efektów uczenia się	ZALICZENIE (Z OCENĄ)
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY ZAKŁAD CHEMII LEKÓW, ANALIZY FARMACEUTYCZNEJ I BIOMEDYCZNEJ ul. Banacha 1; 02-097 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. n. farm. TOMASZ PAWIŃSKI
Koordynator przedmiotu	mgr inż. BARTOSZ KÓZKA e-mail: bartosz.kozka@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	mgr inż. BARTOSZ KÓZKA e-mail: bartosz.kozka@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	prof. dr. hab. n. farm PIOTR WROCZYŃSKI dr n. farm. SYLWIA MICHOROWSKA mgr chem. AGNIESZKA KALICKA mgr inż. BARTOSZ KÓZKA

19. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok 1., semestr 1.	Liczba punktów ECTS	3,00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ			

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
wykład (W)	20	2/3
seminarium (S)	-	-
ćwiczenia (C)	20	2/3
e-learning (e-L)	-	-
zajęcia praktyczne (ZP)	-	-
praktyka zawodowa (PZ)	-	-
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	50	5/3

20. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Poznanie podstawowych praw biofizycznych i fizycznych wykorzystywanych w diagnostyce i terapii medycznej.
C2	Poznanie mechanizmów i skutków oddziaływania fizycznych i biofizycznych czynników środowiskowych na organizm ludzki w różnych fazach jego rozwoju.
C3	Nabycie praktycznych umiejętności w prawidłowym wykonywaniu pomiarów wielkości biofizycznych, prezentacji, interpretacji oraz szacowania niepewności wyników końcowych.

21. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019)</i>
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
A.W21	zjawiska biofizyczne zachodzące na poziomie komórek, tkanek i narządów
A.W22	pozytywne i negatywne efekty oddziaływań zewnętrznych czynników fizycznych na organizm
B.W5	analityczne metody jakościowej i ilościowej oceny związków nieorganicznych i organicznych oraz celowość stosowania tych metod w analizie medycznej
B.W6	zasady obliczeń chemicznych niezbędnych w medycynie laboratoryjnej, w szczególności obliczeń związanych ze sporządzaniem, rozcieńczaniem i przeliczaniem stężeń wyrażonych w standardowych i niestandardowych jednostkach

B.W12	zasady funkcjonowania aparatów stosowanych w spektrofotometrii w zakresie nadfioletu i promieniowania widzialnego, spektrofluorymetrii, absorpcyjnej i emisyjnej spektrometrii atomowej, potencjometrii, konduktometrii, chromatografii gazowej, wysokosprawnej chromatografii cieczowej i spektrometrii mas
B.W19	podstawowe narzędzia informatyczne wykorzystywane w medycynie laboratoryjnej, w tym medyczne bazy danych, arkusze kalkulacyjne i podstawy grafiki komputerowej
B.W20	podstawowe metody analizy statystycznej wykorzystywane w badaniach populacyjnych i diagnostycznych

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

A.U13	identyfikować i opisywać składniki strukturalne komórek, tkanek i narządów metodami mikroskopowymi oraz histochemicznymi
A.U15	identyfikować i opisywać biofizyczne podstawy funkcjonowania organizmu ludzkiego
A.U16	wyjaśniać wpływ czynników środowiskowych, w tym temperatury, przyspieszenia ziemskiego, ciśnienia atmosferycznego, pola elektromagnetycznego oraz promieniowania jonizującego na organizm
B.U3	wykonywać obliczenia chemiczne
B.U7	mierzyć lub wyznaczać wielkości fizykochemiczne oraz opisywać i analizować właściwości i procesy fizykochemiczne, stanowiące podstawę farmakokinetyki
B.U10	wykonywać wszystkie czynności laboratoryjne z dbałością pozwalającą na zachowanie pełnego bezpieczeństwa swojego i osób współpracujących
B.U11	oceniać rozkład zmiennych losowych, wyznaczać średnią, medianę, przedział ufności, wariancje i odchylenia standardowe oraz formułować i testować hipotezy statystyczne
B.U14	planować i wykonywać analizy chemiczne oraz interpretować ich wyniki, a także wyciągać wnioski
B.U15	posługiwać się programami komputerowymi w zakresie edycji tekstu, grafiki, analizy statystycznej, przygotowania prezentacji oraz gromadzenia i wyszukiwania potrzebnych informacji, pozwalających na konstruktywne rozwiązywanie problemów

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

22. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	(pole nieobowiązkowe) Efekty w zakresie
--------------------------	--

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

-	
---	--

Umiejętności – Absolwent potrafi:

-	
---	--

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K.1	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
-----	--

K.2	pracy w zespole, przyjmując w nim różne role, ustalając priorytety, dbając o bezpieczeństwo własne, współpracowników i otoczenia
K.6	korzystania z obiektywnych źródeł informacji
K.7	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji
K.8	podejmowania działań zawodowych z szacunkiem do pracy własnej i innych ludzi oraz dbania o powierzony sprzęt

23. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
WYKŁADY Część 1	POMIARY W (BIO)FIZYCE - Biofizyka jako nauka. - Zagadnienia wstępne z fizyki: układ jednostek SI, alfabet grecki, zamiana jednostek – (pod)wielokrotności jednostek, przedstawienie wartości wielkości fizycznej za pomocą notacji wykładniczej (naukowej), przekształcanie wzorów. - Seria pomiarowa. Rozkład normalny. - Precyzja, dokładność, poprawność. - Wykrywanie błędu grubego w serii pomiarowej. - Niepewność pomiarowa i jej rodzaje. - Niepewność typu A oraz typu B. - Wyznaczanie niepewności typu A. - Wyznaczanie niepewności typu B. - Niepewność złożona i sposób jej wyznaczania. Zarys pojęcia pochodnej funkcji. - Niepewność rozszerzona. Wyznaczanie współczynnika rozszerzenia k dla serii pomiarowej. - Przedstawianie wartości wielkości mierzonej (wyznaczanej). Reguły zaokrąglania. - Kryterium zbieżności. - Regresja liniowa. Regresja liniowa prosta. Regresja liniowa prosta w programie MS Office Excel. - Test chi-kwadrat. - Linearyzacja równań opisujących zjawiska fizyczne. - Zasady sporządzania wykresów.	B.W6 B.U7 B.U11 B.W19
WYKŁADY Część 2	PODSTAWY BIOFIZYKI W MEDYCYNIE - Biofizyka jako nauka – powtórzenie. - Podział metod diagnostycznych <i>in vivo</i>. - Charakterystyka fal elektromagnetycznych - Właściwości promieniowania rentgenowskiego. - Fizyczne podstawy rentgenodiagnostyki klasycznej, angiografii subtrakcyjnej, rentgenotelewizji i tomografii komputerowej (CT). - Dawki pochodzące od typowych metod diagnostycznych z użyciem promieniowania rentgenowskiego. - Właściwości i zastosowania promieniowania synchrotronowego. - Podstawy obrazowania narządów wewnętrznych człowieka przy użyciu zjawiska magnetycznego rezonansu jądrowego (NMR). - Podstawy elektryczności. - Sygnały bioelektryczne i związany z nimi podział metod diagnostycznych. - Podstawy biofizyczne elektrokardiografii, elektroencefalografii, elektromiografii.	A.W22 A.U16 B.W12 A.U16

	12. Właściwości fizyczne fali ultradźwiękowej. 13. Czynne i bierne działanie i zastosowanie ultradźwięków. 14. Fizyczne aspekty wszystkich znanych prezentacji USG. Prezentacje A, B i M. 15. Zjawisko Dopplera i fizyczne podstawy jego zastosowania w diagnostyce przepływu krwi w układzie tętniczym i żylnym ludzi dorosłych, dzieci i płodów. 16. Biofizyczne podstawy zastosowania ultradźwięków w lecznictwie (urologii, reumatologii, stomatologii i chirurgii). 17. Poziomy energetyczne w cząsteczce (diagram Jabłońskiego). 18. Podstawy biofizyczne fotodynamicznych metod diagnostycznych i terapeutycznych. 19. Zastosowanie laserów w medycynie. 20. Podział promieniowania elektromagnetycznego na jonizujące i niejonizujące. 21. Źródła promieniowania niejonizującego. 22. Zjawisko absorpcji promieniowania niejonizującego przez atomy i cząsteczki. 23. Pojęcie współczynnika absorpcji właściwej (SAR) oraz sposoby jego wyznaczania. Pomiar zakłóceń elektromagnetycznych od urządzeń AGD. 24. Prawo Lamberta-Beera. Potrafi wyznaczyć współczynnik pochłaniania światła laserowego przez roztwory wodne. 25. Właściwości i wpływ światła laserowego na tkanki. 26. Źródła promieniowania jonizującego. 27. Zjawiska radiolizy i jonizacji promieniowania jądrowego. 28. Podstawowe jednostki operacyjne stosowane w dozymetrii jądrowej. 29. Koncepcje w dozymetrii jądrowej. Pojęcie hormezy radiacyjnej. 30. Zakres skażeń promieniotwórczych po awariach elektrowni jądrowych. Wyznaczanie aktywności promieniotwórczej skażonych substancji promieniotwórczych. 31. Pozytywne aspekty zastosowania promieniowania jonizującego w medycynie i technice. 32. Pojęcie nadwrażliwości organizmów żywych na promieniowanie jonizujące. 33. Podstawy biofizyczne metod emisyjnych (scyntygrafia, tomografia pojedynczego fotonu SPECT i pozytonowa tomografia emisyjna PET). 34. Podstawy radiofarmacji. Zalety stosowania wskaźników izotopowych. Zjawisko izomerii jądrowej w aspekcie wykorzystania tego zjawiska w produkcji generatorów technetowych. 35. Zasada działania cyklotronów i reaktorów atomów w aspekcie produkcji izotopów. 36. Zastosowania emisyjnych metod diagnostycznych. Zalety tych metod w odniesieniu do metod transmisyjnych (CT, USG i NMR). 37. Biofizyczne podstawy terapii izotopowej i terapii z wykorzystaniem promieniowania X i gamma. 38. Podstawy biofizyczne terapii protonowej, hadronowej i BNCT.	
ĆWICZENIE R	1. Wykonywanie podstawowych działań w programie MS Excel. 2. Blokowanie komórek w MS Excel. 3. Podstawowe funkcje w MS Excel.	B.U11 B.U15

	4. Przykłady rozwiązywania zadań z użyciem MS Excel: precyzja, poprawność, regresja liniowa, test chi-kwadrat, linearyzacja. 5. Rysowanie wykresów w MS Excel.	
ĆWICZENIE L1	1. I prawo Ficka. 2. Mechanizm dyfuzji jako zjawiska transportu masy. 3. Dyfuzja w porowatych ciałach stałych. 4. Współczynnik dyfuzji jako wielkość fizykochemiczna. 5. Wyznaczanie współczynnika dyfuzji przez membranę dla wybranej substancji z wykorzystaniem komory Ussinga. 6. Podstawy konduktometrii jako elektrochemicznej metody analitycznej.	A.W21 A.U15 B.W5 B.W19 B.U7 B.U10 B.U15
ĆWICZENIE L2	1. Prawo Bouguera (Lamberta) jako prawo absorpcji światła. 2. Jakościowa analiza absorpcji oparta na prawie Bouguera. 3. Pojęcia: absorpcja, absorber. 4. Zasada działania lasera. Właściwości światła laserowego, w tym jako fali elektromagnetycznej. 5. Sprawdzenie słuszności prawa Bouguera dla badanego układu absorbującego. Wyznaczanie współczynnika absorpcji światła dla wybranej cieczy.	B.W12 B.W19 B.U7 B.U10 B.U11 B.U15
ĆWICZENIE L3	1. Elementy optyki geometrycznej: a) powstawanie obrazu w zwierciadłach i soczewkach; b) prawo Snelliusa; c) zdolność skupiająca zwierciadła i soczewki; d) powiększenie obrazu; e) podstawowe przyrządy optyczne. 2. Budowa oka ludzkiego. Powstawanie obrazu w oku ludzkim. Wady wzroku i sposoby ich korekty. 3. Budowa i zasada działania mikroskopu optycznego. 4. Zdolność rozdzielcza mikroskopu. 5. Wzorcowanie (cechowanie) skali za pomocą skali wzorcowej, tu: wzorcowanie skali okularowej za pomocą skali mikrometrycznej. 6. Wyznaczanie rzeczywistej wartości liniowego wymiaru obiektu (średnica, długość) w preparacie mikroskopowym za pomocą mikroskopu.	A.U13 B.U10 B.U11 B.U15
ĆWICZENIE L4	1. Elementy optyki geometrycznej: a) prawo odbicia światła; b) prawo załamania światła (prawo Snelliusa); współczynnik załamania światła; c) kąt graniczny; całkowite wewnętrzne odbicie; d) kąt Brewstera; e) dyspersja światła białego w pryzmacie. 2. Refrakcja molowa. 3. Wyznaczanie ułamka molowego składnika w mieszaninie dwuskładnikowej.	B.W5 B.W6 B.W19 B.U3 B.U7 B.U10 B.U11 B.U14 B.U15

	4. Budowa i zasada działania refraktometru Abbego. Pomiary współczynnika załamania światła w refraktometrze Abbego. 5. Wyznaczanie stężenia substancji w próbce metodą refraktometryczną.	
ĆWICZENIE L5	1. Pojęcie i zjawisko lepkości. 2. Siły tarcia wewnętrznego. Równanie Newtona. Pojęcie naprężenia ścinającego (stycznego) i prędkości ścinania. 3. Reogram (krzywa płynięcia) cieczy. Rodzaje reologiczne cieczy i równania je opisujące. Przykłady cieczy newtonowskich i nienewtonowskich. 4. Czynniki wpływające na lepkość cieczy. Równanie Andrade'a. 5. Wyznaczanie reogramu za pomocą wiskozymetru rotacyjnego. 6. Dopasowywanie modelu reologicznego cieczy do uzyskanego reogramu.	B.W19 A.U16 B.U7 B.U10 B.U11 B.U15

24. LITERATURA
Obowiązkowa
1. Jaroszyk F., <i>Biofizyka</i> . Podręcznik dla studentów, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2019. 3. Instrukcje do ćwiczeń L1-L5 oraz literatura tam cytowana. 4. Materiały z prezentacji wykładów (wersja elektroniczna). 5. Materiały udostępnione przez prowadzącego przedmiot.
Uzupełniająca
1. Czerwiński A., <i>Energia jądrowa i promieniotwórczość</i> ; Oficyna Edukacyjna K. Pazdro; Warszawa 1998. 2. Hryniewicz A.Z., Rokita E., <i>Fizyczne metody diagnostyki medycznej i terapii</i> ; Wydawnictwo Naukowe PWN, 2020 3. Podbielska H., Sieroń A., Stręk W., <i>Diagnostyka i terapia fotodynamiczna</i> ; Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2004. 4. Kowalski H., <i>Metody obrazowania w diagnostyce medycznej</i> ; Wydawnictwo Akademii Medycznej w Warszawie, Warszawa 1997. 5. Skłodowska A., Gostkowska B., <i>Promieniowanie jonizujące a człowiek i środowisko</i> ; Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR; Warszawa 1994. 6. Królicki L., <i>Medycyna nuklearna</i> ; Fundacja im. L. Rydygiera, 1995

25. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Efekty z WYKŁADÓW cz.1 oraz ĆWICZENIA R	Kolokwium nr 1 – zadania otwarte, stacjonarnie lub on-line; zakres: zagadnienia z WYKŁADÓW cz.1 oraz ĆWICZENIA R	Uzyskanie powyżej 50% możliwej do zdobycia liczby punktów
Efekty z WYKŁADÓW cz.2	Kolokwium nr 2 – test, stacjonarnie lub on-line; zakres: zagadnienia z WYKŁADÓW cz.2	Uzyskanie powyżej 50% możliwej do zdobycia liczby punktów

Efekty z ĆWICZEŃ L1-L5	Dla każdego z ćwiczeń L1-L5: a) kartkówka (tzw. wejściówka) – test zamknięty, w wersji papierowej lub on-line; zakres: zagadnienia do ćwiczeń L1-L5 (instrukcja + udostępnione skrypty); b) sprawozdanie (raport z ćwiczeń) obejmujące opracowanie uzyskanych wyników pomiarowych.	Uzyskanie powyżej 50% możliwej do zdobycia liczby punktów
------------------------	---	---

26. INFORMACJE DODATKOWE

A. Ocena końcowa z przedmiotu wystawiana jest na podstawie sumy punktów zdobytych ze wszystkich sposobów weryfikacji efektu uczenia się, według przedziałów procentowych:

5 (90% ; 100%)

4,5 (80% ; 90%)

4 (70% ; 80%)

3,5 (60% ; 70%)

3 (50% ; 60%)

2 (0 ; 50%)

B. W przypadku niezaliczenia któregoś z kolokwium możliwy jest dodatkowy termin poprawy. W przypadku niezaliczenia 2. terminu kolokwium sprawa będzie rozpatrywana indywidualnie w zależności od sytuacji studenta.

W przypadku niezaliczenia części ćwiczeniowej (L1-L5) student może przystąpić do zaliczenia poprawkowego obejmującego zagadnienia z jednego lub wszystkich ćwiczeń. W przypadku niezaliczenia takiego zaliczenia poprawkowego sprawa będzie rozpatrywana indywidualnie w zależności od sytuacji studenta.

C. Wszelkie szczegóły dotyczące zajęć:

- a) dokładana punktacja oraz inne szczegółowe informacje o poszczególnych formach zaliczeń;
- b) terminy konsultacji;
- c) inne ważne informacje organizacyjne;

zostaną przekazane na zajęciach wykładowych lub ćwiczeniowych.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

Chemia analityczna

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Farmaceutyczny
Kierunek studiów	analityka medyczna
Dyscyplina wiodąca	nauki medyczne
Profil studiów	praktyczny
Poziom kształcenia	studia jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Chemii Leków, Analizy Farmaceutycznej i Biomedycznej Wydział Farmaceutyczny ul. Banacha 1; 02-097 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. Tomasz Pawiński
Koordynator przedmiotu	Dr hab. Joanna Giebułtowicz joanna.giebulowicz@wum.edu.pl , tel. (22) 572 09 49
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	Dr hab. Joanna Giebułtowicz, joanna.giebulowicz@wum.edu.pl tel. (22) 572 09 49
Prowadzący zajęcia	dr hab. Joanna Giebułtowicz dr Małgorzata Sochacka dr Natalia Korytowska-Przybylska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I rok semestr II (letni)	Liczba punktów ECTS	5,00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ			

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
wykład (W)	10	0,4
seminarium (S)	10	0,4
ćwiczenia (C)	35	1,4
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	70	2,8

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Poznanie podstawowych pojęć stosowanych w chemii analitycznej – ilościowej, w stopniu niezbędnym do głębszego zrozumienia zagadnień z dyscypliny naukowej nauki chemiczne
C2	Poznanie podstaw teoretycznych i przebiegu reakcji w poszczególnych miareczkowych metodach analitycznych; kryteriów wyboru metody analitycznej, zastosowań praktycznych, wad i zalet metod analizy klasycznej. Rozwijanie umiejętności wykorzystania analizy miareczkowej.
C3	Poznanie podstawowych zagadnień dotyczących walidacji metody analitycznej i przeprowadzenie odpowiednich obliczeń.
C4	Rozwijanie umiejętności pracy w zespole, korzystania z obiektywnych źródeł informacji oraz formułowania wniosków z własnych pomiarów i obserwacji

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019)</i>
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
B.W1	podstawowe pojęcia stosowane w analizie miareczkowej oraz walidacji metod analitycznych w stopniu niezbędnym do głębszego zrozumienia zagadnień z dyscypliny naukowej nauki chemiczne
B.W5	klasyfikację metod analitycznych, zna podstawy metod alkacymetrycznych, argentometrycznych, kompleksometrycznych, redoksymetrycznych. Rozumie podstawowe pojęcia m.in. skok miareczkowania, punkt równoważnikowy, punkt końcowy miareczkowania. Wie jakie jest zastosowanie metod analizy miareczkowej w praktyce. Zna ich zalety i wady, umie je porównać z metodami instrumentalnymi – zna celowość stosowania tych metod w analizie medycznej
B.W6	zasady obliczeń chemicznych związanych ze sporządzaniem, rozcieńczaniem i przeliczaniem stężeń wyrażonych w standardowych i niestandardowych jednostkach

B.W10	klasyczne metody analizy ilościowej, zna podstawy i klasyfikację tych metod
B.W13	wie jakie kryteria należy wziąć pod uwagę podczas wyboru metody analizy miareczkowej, zna podstawy walidacji metody analitycznej

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

B.U1	miareczkować
B.U2	dokonywać wyboru metody analizy objętościowej, przeprowadzać ją, obliczać i prezentować wyniki. Potrafi oceniać precyzję i dokładność metody analitycznej
B.U3	wykonać obliczenia chemiczne zawartości substancji w analizie, potrafi obliczyć stężenie analitu i przedstawić je w jednostkach standardowych (M, %, ppm, ppb), a także niestandardowych (mg%, mg/dl).
B.U8	dobierać metodę analityczną służącą do rozwiązania konkretnego zadania analitycznego i przeprowadzić walidację metody analitycznej
B.U10	wykonać niezbędne czynności laboratoryjne z dbałością pozwalającą na zachowanie pełnego bezpieczeństwa swojego i osób współpracujących
B.U14	planować i wykonywać analizę miareczkową oraz interpretować wyniki, a także wyciągać wnioski

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	(pole nieobowiązkowe) Efekty w zakresie
---------------------------------	---

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

W1	
W2	

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U1	
U2	

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

B.K2	pracy w zespole, przyjmując w nim różne role, ustalając priorytety, dbając o bezpieczeństwo własne, współpracowników i otoczenia;
B.K6	korzystania z obiektywnych źródeł informacji;
B.K7	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji;

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład 1 (W1)	Wprowadzenie, chemia analityczna i analiza chemiczna, wyjaśnienie podstawowych pojęć stosowanych w analizie	B.W1, B.W5, B.W10, B.W13

	ilościowej. Źródła niepewności w analityce. Analiza wagowa. Walidacja metody analitycznej.	
Wykład 2 (W2)	Analiza miareczkowa, klasyfikacja metod. Metody alkacymetryczne (skok miareczkowania, alkalimetria i acydymetria środowiska wodnego i niewodnego). Zastosowanie alkacymetrii w praktyce ze szczególnym uwzględnieniem analityki medycznej.	B.W1, B.W5, B.W10
Wykład 3 (W3)	Miareczkowe metody wtrąceniowe (argentometria, iloczyn rozpuszczalności). Zastosowanie w praktyce ze szczególnym uwzględnieniem analityki medycznej. Oznaczanie chlorków w pocie.	B.W1, B.W5, B.W10
Wykład 4 (W4)	Kompleksometria. Zastosowanie w praktyce ze szczególnym uwzględnieniem analityki medycznej. Przykład zastosowania reakcji kompleksowania w medycynie.	B.W1, B.W5, B.W10
Wykład 5 (W5)	Redoksymetria. Zastosowanie w praktyce.	B.W1, B.W5, B.W10
Seminarium 1 (S1)	Obliczenia- obliczanie stężeń analitu i przedstawianie ich w jednostkach standardowych (M, %, ppm, ppb), a także niestandardowych (mg%, mg/dl).	B.W6, B.U2, B.U3, B.U14
Seminarium 2 (S2)	Obliczenia chemiczne stosowane w alkacymetrii	B.W6, B.U2, B.U3, B.U14
Seminarium 3 (S3)	Obliczenia chemiczne stosowane w argentometrii	B.W6, B.U2, B.U3, B.U14
Seminarium 4 (S4)	Obliczenia chemiczne stosowane w kompleksometrii	B.W6, B.U2, B.U3, B.U14
Seminarium 5 (S5)	Obliczenia chemiczne stosowane w redokymetrii	B.W6, B.U2, B.U3, B.U14
Ćwiczenie 1 (C1)	Technika ważenia na wadze analitycznej. Niepewności pomiarowe. Oznaczanie zawartości substancji metodą alkacymetryczną w wybranych matrycach, w tym biologicznych.	B.W1,B.W5, B.W6,B.W10, B.U1, B.U3, B.U10
Ćwiczenie 2 (C2)	Oznaczanie zawartości substancji metodą argentometryczną (bezpośrednią i pośrednią) i kompleksometryczną w wybranych matrycach, w tym biologicznych.	B.W1,B.W5, B.W6,B.W10, B.U1, B.U3, B.U10
Ćwiczenie 3 (C3)	Określanie zawartości substancji metodą redoksymetryczną w wybranych matrycach, w tym biologicznych.	B.W1,B.W5, B.W6,B.W10, B.U1, B.U3, B.U10
Ćwiczenie 4 (C4)	Przeprowadzenie walidacji wybranej metody analitycznej. Ocena jej precyzji i dokładności.	B.W1,B.W13, B.W6 , B.U1, B.U2, B.U3, B.U8, B.U10
Ćwiczenie 5 (C5)	Zaliczenie praktyczne ćwiczeń	B.W1, B.W5, B.W6,B.W10, B.U1, B.U2, B.U3, B.U10, B.U14

7. LITERATURA
Obowiązkowa
1. A. Cygański: Chemiczne metody analizy ilościowej, wyd. VII, PWN, Warszawa 2018
2. J. Minczewski, Z. Marczenko, Chemia analityczna, tom 2, wyd. 10, PWN, Warszawa 2023
Uzupełniająca

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.W1, A.U1, K1	Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.	Np. próg zaliczeniowy
B.W1 B.W5 B.W13 B.W6 B.W10 B.U2 B.U3	Przeprowadzenie trzech repetytoriów obejmujących materiał wykładowy i ćwiczeniowy (forma pisemna, pytania mieszane: otwarte i testowe).	Student zdobywa punkty za prawidłowe odpowiedzi udzielone na repetytoriach. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie co najmniej 60% możliwych do zdobycia punktów.
B.W1 B.W5 B.W13 B.W6 B.W10 B.U1 B.U2 B.U3 B.U8 B.U10 B.U14 K.2 K.6 K.7	Student składa pisemny raport z przeprowadzonego oznaczenia substancji: - metodą alkacymetryczną - met. argentometryczną - met. kompleksometryczną - met. redoksymetryczną Student składa raport z przeprowadzonej walidacji metody analitycznej	Ocena prawidłowości wykonania każdego ćwiczenia – precyzji i dokładności oznaczenia, obliczeń, planowania eksperymentów formułowania wniosków, na podstawie napisanych sprawozdań. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie co najmniej 70% możliwych do zdobycia punktów.
B.W1 B.W5 B.W13 B.W6 B.W10 B.U1 B.U2 B.U3 B.U8. B.U10 B.U14 K.6 K.7	Zaliczenie praktyczne ćwiczeń	Ocena prawidłowości postępowania – precyzji i dokładności oznaczenia, obliczeń, formułowania wniosków, a także znajomości teorii i umiejętności skorzystania z niej w celu rozwiązywania problemów analitycznych. Ocena na podstawie sprawozdania i rozmowy ustnej. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie co najmniej 60% możliwych do zdobycia punktów.
B.W1 B.W5 B.W13 B.W6 B.W10 B.U2 B.U3	Egzamin z przedmiotu	Zaliczenie w wyniku uzyskania co najmniej 60% możliwych do zdobycia punktów.
Kryteria egzaminacyjne		
2 (ndst)	poniżej 60% punktów	
3 (dst)	60 - 67% punktów	

3,5 (dość db)	68 - 75% punktów
4,0 (db)	76 - 84% punktów
4,5 (ponad db)	85 - 92% punktów
5 (bdb)	93 - 100% punktów

9. INFORMACJE DODATKOWE

(tu należy zamieścić informacje istotne z punktu widzenia nauczyciela niezawarte w pozostałej części sylabusu, w szczególności liczbę możliwych terminów zaliczeń przedmiotu, w tym zaliczeń dopuszczających do egzaminu, oraz np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Egzamin będzie miał formę pisemną i składał się zarówno z pytań otwartych (zadania obliczeniowe i pytania teoretyczne), jak i zamkniętych (test jednokrotnego i wielokrotnego wyboru). W przypadku nie osiągnięcia progu 60% możliwych do zdobycia punktów z repetytoriów i/lub zaliczenia praktycznego, student będzie miał możliwość ponownego, jednokrotnego, podejścia do zaliczenia praktycznego i/lub napisania repetytorium wyjściowego. W przypadku braku zaliczenia pisemnych raportów, student nie ma możliwości poprawy i nie zostaje douszczony do egzaminu.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzy

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

CHEMIA FIZYCZNA

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	nauki medyczne
Profil studiów <i>(ogólnoakademicki/praktyczny)</i>	praktyczny
Poziom kształcenia <i>(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)</i>	jednolite studia magisterskie
Forma studiów <i>(stacjonarne/niestacjonarne)</i>	studia stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu <i>(obowiązkowy/fakultatywny)</i>	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się <i>(egzamin/zaliczenie)</i>	Zaliczenie z oceną
Jednostka/jednostki prowadząca/e <i>(oraz adres/y jednostki/jednostek)</i>	Zakład Chemii Organicznej i Fizycznej, ul. Banacha 1
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. Piotr Luliński
Koordynator przedmiotu <i>(tytuł, imię, nazwisko, kontakt)</i>	dr hab. Katarzyna Paradowska e-mail: katarzyna.paradowska@wum.edu.pl

Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusu)	dr Agnieszka Zielińska e-mail: agnieszka.zielinska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	dr hab. Katarzyna Paradowska, dr hab. Wojciech Ozimiński, dr Katarzyna Zawada, dr Agnieszka Zielińska, dr Paweł Siudem, mgr Natalia Dobros

2. INFORMACJE PODSTAWOWE				
Rok i semestr studiów	rok pierwszy, semestr letni (drugi)		Liczba punktów ECTS	3,00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim				
wykład (W)		15	0,50	
seminarium (S)		5	0,17	
ćwiczenia (C)		25	0,83	
e-learning (e-L)		–		
zajęcia praktyczne (ZP)		–		
praktyka zawodowa (PZ)		–		
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		45	1,50	

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Uzyskanie wiadomości fizykochemicznych substancji i mieszanin, o reakcjach chemicznych w ścisłym ujęciu kinetycznym, równowagowym, termodynamicznym i elektrochemicznym.
C2	Poznanie sposób pomiaru wielkości fizykochemicznych, przewidywania kierunku procesów chemicznych i biochemicznych oraz ścisłego obliczania parametrów tych procesów.
C3	Wyrobienie umiejętności zaplanowania i przeprowadzenia eksperymentu fizykochemicznego, krytycznej oceny jego wyników i zaprezentowania rezultatów.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami	Efekty w zakresie

uczenia się (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)	
---	--

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

B.W1	Zna zagadnienia z zakresu chemii ogólnej i nieorganicznej w stopniu niezbędnym do głębszego zrozumienia zagadnień z dyscypliny naukowej nauki chemiczne oraz dyscypliny naukowej nauki biologiczne, a także zasady oznaczania związków nieorganicznych i metody postępowania analitycznego stosowane w laboratoriach medycznych
B.W4	Zna mechanizmy tworzenia i rodzaje wiązań chemicznych oraz mechanizmy oddziaływań międzycząsteczkowych w różnych stanach skupienia materii
B.W5	Zna analityczne metody jakościowej i ilościowej oceny związków nieorganicznych i organicznych oraz celowość stosowania tych metod w analizie medycznej
B.W7	Zna podstawy kinetyki reakcji chemicznych oraz podstawowe prawa termodynamiki, elektrochemii i zjawisk powierzchniowych
B.W8	Rozumie rolę zjawisk fizykochemicznych w przebiegu procesów zachodzących w warunkach in vivo oraz in vitro z punktu widzenia kierunku ich przebiegu, wydajności, szybkości i mechanizmu
B.W11	Zna klasyfikację instrumentalnych technik analitycznych oraz podstawy teoretyczne i metodyczne technik spektroskopowych, elektroanalitycznych, chromatograficznych i spektrometrii mas oraz ich zastosowanie w medycznej diagnostyce laboratoryjnej
B.W12	Rozumie zasady funkcjonowania aparatów stosowanych w spektrofotometrii w zakresie nadfioletu i promieniowania widzialnego, spektrofotometrii, absorpcyjnej i emisyjnej spektrometrii atomowej, potencjometrii, konduktometrii, chromatografii gazowej, wysokosprawnej chromatografii cieczowej i spektrometrii mas

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

B.U1	Umie stosować podstawowe techniki laboratoryjne, w tym chemiczną analizę jakościową
B.U2	Potrafi dokonywać doboru metody analitycznej oraz oceniać jej przydatność w kontekście celu analizy, kalibracji metody, precyzji wykonania i obliczania wyników, z uwzględnieniem ich wiarygodności i analizy statystycznej
B.U3	Potrafi wykonywać obliczenia chemiczne
B.U4	Potrafi sporządzać roztwory o określonych stężeniach, a także roztwory o określonym pH, zwłaszcza roztwory buforowe
B.U7	Potrafi mierzyć lub wyznaczać wielkości fizykochemiczne oraz opisywać i analizować właściwości i procesy fizykochemiczne, stanowiące podstawę farmakokinetyki
B.U10	Umie wykonywać wszystkie czynności laboratoryjne z dbałością pozwalającą na zachowanie pełnego bezpieczeństwa swojego i osób współpracujących
B.U14	Potrafi planować i wykonywać analizy chemiczne oraz interpretować ich wyniki, a także wyciągać wnioski

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ (nieobowiązkowe)

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
W2	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
U2	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	
K2	

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
WYKŁADY	W1 - Temat: I zasada termodynamiki i termochemia, Treści kształcenia: Właściwości gazów doskonałych. I zasada termodynamiki. Energia, praca, ciepło; funkcje stanu: energia wewnętrzna i entalpia. Termochemia: prawo Hessa, zależność entalpii od temperatury. Wykładowca - dr Agnieszka Zielińska	B.W8
	W2 - Temat: Entropia, Stan równowagi termodynamicznej. Równowaga chemiczna. Treści kształcenia: Procesy odwracalne i nieodwracalne. Entropia. II zasada termodynamiki. Kryteria samorzutności procesów. Stan równowagi termodynamicznej. Równowaga chemiczna. Stała równowagi chemicznej. Zależność stałej równowagi od temperatury Wykładowca - dr Agnieszka Zielińska	B.W8
	W3 - Równowagi fazowe. Właściwości roztworów i mieszanin. Treści kształcenia: Równowagi fazowe i diagramy fazowe substancji czystych. Reguła faz Gibbsa. Właściwości roztworów i mieszanin. Prawo Raoult'a. Roztwory doskonałe i azeotropowe. Właściwości koligatywne, ebuliometria, kriometria, ciśnienie osmotyczne, roztwory izotoniczne. Wykładowca - dr Agnieszka Zielińska	B.W1, B.W4, B.W7, B.W8
	W4 - Kinetyka chemiczna. Treści kształcenia: Szybkość reakcji, równania kinetyczne, stała szybkości. Rzędowość i cząsteczkowość reakcji, kompleks aktywny, stan przejściowy i pośredni. Zależność szybkości reakcji od temperatury. Kinetyka reakcji enzymatycznych. Kataliza	B.W8, B.W4, B.W7, B.W11, B.W12

	homogeniczna. Wykładowca - dr hab. Katarzyna Paradowska W5 - Zjawiska na granicy faz. Treści kształcenia: Adsorpcja fizyczna i chemiczna. Izotermie adsorpcji. Kataliza heterogeniczna. Napięcie powierzchniowe. Nadmiar powierzchniowy. Napięcie międzyfazowe. Adhezja, kohezja, kąt zwilżenia. Wykładowca - dr Agnieszka Zielińska W6 - Lepkość i podstawy reologii. Koloidy. Treści kształcenia: Pojęcie lepkości. Prawo Newtona. Ciecze newtonowskie i nienewtonowskie. Podstawy reologii. Rodzaje koloidów. Właściwości elektryczne koloidów, podwójna warstwa elektryczna, potencjał elektrokinetyczny, punkt izoelektryczny. Wykładowca - dr hab. Katarzyna Paradowska W7 - Elektrolity i elektrochemia. Treści kształcenia: Elektrolity słabe i mocne. Przewodnictwo molowe. Reakcje redoks. Półogniwa i ogniwa elektrochemiczne. Potencjał półogniwa, siła elektromotoryczna. Podwójna warstwa elektryczna. Zjawiska elektrokinetyczne. Podstawy spektroskopii UV-vis. Wykładowca – dr Paweł Siudem	B.W8, B.W4, B.W7, B.W11, B.W12 B.W8, B.W4, B.W7
SEMINARIUM	S1-Seminarium 1: I zasada termodynamiki, termochemia S2-Seminarium 2: Samorzutność procesu, równowagi chemiczne S3-Seminarium 3: Przemiany fazowe, prawo Raoult'a, wielkości koligatywne S4-Seminarium 4: Zjawiska powierzchniowe, lepkość S7-Seminarium 7: Kinetyka chemiczna	B.W5,B.U1,B.U2. B.W5,B.U1,B.U2 B.W1,B.W5,B.W6,B.U1,B.U2 B.W5, B.W6, B.U1, B.U2 B.W5, B.W6, B.U1, B.U2
ĆWICZENIA	C1 - Prawo podziału - „Wyznaczenie współczynnika podziału kwasu organicznego w układzie toluen-woda.” C2 - Lepkość koloidów: Wyznaczanie punktu izoelektrycznego wodnego roztworu żelatyny metodą pomiaru jego lepkości. C3 - Adsorpcja: Wyznaczanie izotermie adsorpcji w układzie węgiel aktywny - wodny roztwór kwasu octowego.” C4 - Równowaga chemiczna: „Pomiar stałej równowagi reakcji $12 + 1 \rightleftharpoons 13$” metodą spektrofotometryczną.” C5 - Przewodnictwo: „Wyznaczanie stałej dysocjacji słabego kwasu metodą konduktometryczną.” C6 - Napięcie powierzchniowe - „Wyznaczanie izotermie adsorpcji Gibbsa metodą pomiaru napięcia powierzchniowego w układzie wodny roztwór kwasu propionowego - powietrze.” C8 - SEM - „Wyznaczanie wartości funkcji termodynamicznych reakcji elektrodowej. Wyznaczanie wartości stopnia dysocjacji kwasu octowego metodą potencjometryczną”. C9 - Kinetyka reakcji pierwszego rzędu: badanie kinetyki reakcji rozkładu nadtlenu wodoru w roztworach wodnych katalizowanych jonami Fe^{3+}	B.U3, B.U4, B.U7, B.U14, B.U10 B.U3, B.U4, B.U7, B.U14 B.U3, B.U4, B.U7, B.U14 B.U7, B.U14, B.U10 B.U7, B.U14 B.U7, B.U14 B.U7, B.U14 B.U1, B.U2, B.U3, B.U4.

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Farmacja fizyczna, praca zbiorów, pod red. T.W. Hermanna, PZWL 2007
2. Ćwiczenia laboratoryjne z chemii fizycznej. Skrypt dla studentów Farmacji i Analityki Medycznej, T. Gubica (red.), Oficyna wydawnicza WUM 2012
3. Chemia fizyczna, Peter Atkins, de Paula Julio, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2019

Uzupełniająca

1. A.G. Whittaker, A.R. Mount, M.R. Heal, Chemia fizyczna. Krótkie wykłady, PWN 2003
2. P. T. Atkins, Podstawy chemii fizycznej, PWN 2002

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
<i>Np. A.W1, A.U1, K1</i>	<i>Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.</i>	<i>Np. próg zaliczeniowy</i>
B.W1 B.W4 B.W7 B.W8 B.W11 B.W12 B.U1 B.U2 B.U3 B.U4 B.U7 B.U10 B.U14	– kolokwium wstępne (kartkówka) przed każdym ćwiczeniem – kolokwium (1 raz) z seminarium (ćwiczeń rachunkowych) – kolokwium końcowe zaliczeniowe w formie pisemnej	Warunkiem dopuszczenia do kolokwium końcowego jest zaliczenie ćwiczeń (laboratorium) i seminarium (ćwiczenia rachunkowe) <u>KOLOKWIMUM KOŃCOWE:</u> kryterium zaliczenia (3,0 i powyżej) – min. 60% sumy punktów możliwych do uzyskania z kolokwium. Ocena końcowa wstawiana jest na podstawie średniej ważonej ocen uzyskanych z kolokwium końcowego (50%) oraz seminarium (20%) i ćwiczeń laboratoryjnych (30%)

9. INFORMACJE DODATKOWE *(informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)*

Student ma prawo do dwóch terminów zaliczenia, uzgodnionych na początku semestru i zatwierdzonych przez Radę pedagogiczną.

Kolokwium końcowe pisemne w formie krótkich pytań otwartych. Pytania mogą zawierać krótkie zadania do obliczenia.

Szczegółowy regulamin z przedmiotu znajduje się na stronie internetowej Zakładu

<https://chemiaorganiczna.wum.edu.pl/> oraz jest szczegółowo omawiany na pierwszych zajęciach. Online dostępne są też materiały dydaktyczne: krótkie filmy prezentujące ćwiczenia laboratoryjne, materiały do

wykładów i seminariów oraz bieżące informacje dydaktyczne. Zajęcia odbywają się na Wydziale Farmaceutycznym.

Koordynator przedmiotu: dr hab. n. farm. Katarzyna Paradowska; e-mail:katarzyna.paradowska@wum.edu.pl

Dane kontaktowe Opiekuna Naukowego Koła Naukowego „Free radicals” przy Zakładzie:

dr hab. n. farm. Łukasz Szeleszczuk, e-mail:iszeleszczuk@wum.edu.pl

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Chemia ogólna i nieorganiczna

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka medyczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	praktyczny
Poziom kształcenia	Studia jednolite magisterskie
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Chemii Leków, Analizy Farmaceutycznej i Biomedycznej, Wydział Farmaceutyczny, ul. Banacha 1; 02-097 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. Tomasz Pawiński
Koordynator przedmiotu	prof. dr hab. Piotr Wroczyński, piotr.wroczyński@wum.edu.pl ,
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	dr Małgorzata Sochacka malgorzata.bogucka@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	prof. dr hab. Piotr Wroczyński, prof. dr hab. Andrzej Kutner, dr Małgorzata Sochacka, dr Natalia Korytowska-Przybylska, mgr Małgorzata Usydus-Białasiewicz,

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I rok semestr I (zimowy)	Liczba punktów ECTS	5,00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ			

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
wykład (W)	25	1,00
seminarium (S)	–	–
ćwiczenia (C)	45	1,50
e-learning (e-L)	–	–
zajęcia praktyczne (ZP)	–	–
praktyka zawodowa (PZ)	–	–
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	70	2,50

3. CELE KSZTAŁCENIA	
B.C1.	Zdobycie wiedzy z zakresu chemii ogólnej i nieorganicznej w stopniu niezbędnym do głębszego zrozumienia zagadnień z dyscypliny naukowej nauki chemiczne oraz dyscypliny naukowej nauki biologiczne.
B.C2.	Poznanie zasad oznaczania związków nieorganicznych i metod postępowania analitycznego stosowanych w laboratoriach medycznych.
B.C3.	Poznanie właściwości chemicznych pierwiastków i ich związków, mechanizmów przemian chemicznych oraz relacji między zjawiskami i parametrami fizykochemicznymi w aspekcie metod analitycznych.
B.C4.	Poznanie relacji między strukturą związków chemicznych a reakcjami zachodzącymi w organizmie człowieka.
B.C5.	Nabycie umiejętności niezbędnych do pracy w laboratorium, w tym posługiwania się odczynnikami chemicznymi, precyzyjnego ważenia i mierzenia, sporządzania roztworów o określonych stężeniach oraz pH.
B.C6.	Zdobycie umiejętności wykonywania obliczeń chemicznych niezbędnych w medycynie laboratoryjnej, w szczególności związanych ze sporządzaniem roztworów, rozcieńczaniem oraz przeliczaniem stężeń wyrażonych w różnych jednostkach.
B.C7.	Zdobycie umiejętności formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
B.W1.	zagadnienia z zakresu chemii ogólnej i nieorganicznej w stopniu niezbędnym do głębszego zrozumienia zagadnień z dyscypliny naukowej nauki chemiczne oraz dyscypliny naukowej nauki biologiczne, a także zasady oznaczania związków nieorganicznych i metody postępowania analitycznego stosowane w laboratoriach medycznych;

B.W2.	właściwości chemiczne pierwiastków i ich związków, takie jak wartościowość oraz elektroujemność;
B.W3.	podstawy budowy jądra atomowego i reakcji jądrowej, zwłaszcza rozpadu promieniotwórczego, oraz zasady obliczeń szybkości rozpadu radionuklidów;
B.W4.	mechanizmy tworzenia i rodzaje wiązań chemicznych oraz mechanizmy oddziaływań międzycząsteczkowych w różnych stanach skupienia materii;
B.W6.	zasady obliczeń chemicznych niezbędnych w medycynie laboratoryjnej, zwłaszcza obliczeń związanych ze sporządzaniem, rozcieńczaniem i przeliczaniem stężeń wyrażonych w standardowych i niestandardowych jednostkach;
B.W7.	podstawy kinetyki reakcji chemicznych oraz podstawowe prawa termochemii, elektrochemii i zjawisk powierzchniowych;
B.W8.	rolę zjawisk fizykochemicznych w przebiegu procesów zachodzących w warunkach in vivo oraz in vitro z punktu widzenia kierunku ich przebiegu, wydajności, szybkości i mechanizmu;
B.W9.	nomenklaturę, właściwości oraz metody identyfikacji związków nieorganicznych oraz kompleksowych;
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
B.U1.	stosować podstawowe techniki laboratoryjne, w tym chemiczną analizę jakościową;
B.U3.	wykonywać obliczenia chemiczne, w tym związane ze sporządzaniem, rozcieńczaniem i przeliczaniem stężeń wyrażonych w standardowych i niestandardowych jednostkach;
B.U4.	sporządzać roztwory o określonych stężeniach, a także roztwory o określonym pH, zwłaszcza roztwory buforowe;
B.U5.	opisywać właściwości chemiczne pierwiastków i związków nieorganicznych, oceniać trwałość wiązań oraz reaktywność związków nieorganicznych na podstawie ich budowy;
B.U6.	identyfikować substancje nieorganiczne za pomocą charakterystycznych reakcji chemicznych;
B.U10.	wykonywać wszystkie czynności laboratoryjne z dbałością pozwalającą na zachowanie pełnego bezpieczeństwa swojego i osób współpracujących;
B.U14.	planować i wykonywać analizy chemiczne oraz interpretować ich wyniki, a także wyciągać wnioski;

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	<i>(pole nieobowiązkowe)</i> Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
W2	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
U2	

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K.7	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji;
-----	---

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład	Podstawowe definicje i prawa chemiczne. Budowa atomu. Podstawy chemii kwantowej. Izotopy promieniotwórcze i ich zastosowanie w medycynie. Układ okresowy pierwiastków.	B.W2., B.W3., B.W4., B.W9., B.U5.
Wykład	Rodzaje wiązań chemicznych. Właściwości chemiczne i fizyczne pierwiastków oraz ich związków.	B.W2., B.W3., B.W4., B.W9., B.U5.
Wykład	Kinetyka reakcji chemicznej. Rzędowość i cząsteczkowość reakcji chemicznej. Czynniki wpływające na szybkość reakcji.	B.W4., B.W7.
Wykład	Równowaga reakcji chemicznej. Wpływ czynników na przebieg reakcji chemicznej. Wydajność reakcji chemicznej.	B.W4., B.W7.
Wykład	Roztwory wodne. Rozpuszczalność substancji. Iloczyn rozpuszczalności substancji. Teorie kwasów i zasad.	B.W4., B.W6.
Wykład	Dysocjacja elektrolityczna. Stopień i stała dysocjacji. Prawo rozcieńczeń Ostwalda. pH roztworu. Wskaźniki pH. Roztwory buforowe. Hydroliza.	B.W4., B.W6.
Wykład	Reakcje utleniania i redukcji. Szereg napięciowy metali. Budowa ogniw galwanicznych. Rodzaje i zastosowanie elektrod. Elektroliza.	B.W7.
Wykład	Związki kompleksowe – budowa, trwałość; nazewnictwo związków chemicznych, właściwości, zastosowanie.	B.W2., B.W4., B.W9.
Ćwiczenie	Podstawowe obliczenia chemiczne. (ćwiczenie rachunkowe)	B.U3., B.W6.
Ćwiczenie	Obliczenia chemiczne niezbędne w medycynie laboratoryjnej związane z obliczaniem i przeliczaniem stężeń wyrażonych w różnych jednostkach. (ćwiczenie rachunkowe)	B.U3.
Ćwiczenie	Podstawowe reakcje chemiczne: dysocjacja, hydroliza oraz reakcje redox. (ćwiczenie rachunkowe)	B.W2., B.U5.
Ćwiczenie	Obliczenia chemiczne niezbędne w medycynie laboratoryjnej związane ze sporządzaniem i rozcieńczaniem roztworów. (ćwiczenie rachunkowe)	B.U3.
Ćwiczenie	Obliczenia chemiczne związane z dysocjacją elektrolityczną, pH roztworu. (ćwiczenie rachunkowe)	B.U3.
Ćwiczenie	Bufory - zasada działania i znaczenie biologiczne. Obliczenia pH roztworu buforowego. (ćwiczenie rachunkowe)	B.U3.
Ćwiczenie	Równowaga reakcji chemicznych. (ćwiczenie rachunkowe)	B.U3.
Ćwiczenie	Poznanie podstawowego sprzętu i czynności laboratoryjnych. (ćwiczenie laboratoryjne)	B.U3, B.U10.
Ćwiczenie	Badanie właściwości kwasowo-zasadowych związków nieorganicznych. Czynniki wpływające na szybkość reakcji chemicznej. (ćwiczenie laboratoryjne)	B.W2., B.U4., B.U10.
Ćwiczenie	Pomiar pH roztworu. Badanie właściwości buforu. Równowaga reakcji chemicznej. (ćwiczenie laboratoryjne)	B.U4., B.U10.

Ćwiczenie	Wykrywanie wybranych kationów metali, w tym metali występujących w organizmie człowieka - analiza jakościowa. (ćwiczenie laboratoryjne)	B.W2., B.U1., B.U6., B.U10.
Ćwiczenie	Wykrywanie Na ⁺ i K ⁺ - jonów odpowiedzialnych za utrzymanie równowagi wodno-elektrolitowej ustroju oraz wybranych kationów metali występujących w organizmie człowieka - analiza jakościowa. (ćwiczenie laboratoryjne)	B.W2., B.U1., B.U6., B.U10.
Ćwiczenie	Identyfikacja roztworów kationów - zaliczenie praktyczne. (ćwiczenie laboratoryjne)	B.W2., B.U1., B.U6., B.U10., B.U14., K.7
Ćwiczenie	Wykrywanie wybranych anionów w roztworach wodnych i materiale biologicznym - analiza jakościowa. (ćwiczenie laboratoryjne)	B.W2., B.U1., B.U6., B.U10.
Ćwiczenie	Identyfikacja roztworów anionów - zaliczenie praktyczne. (ćwiczenie laboratoryjne)	B.W2., B.U1., B.U6., B.U10., B.U14., K.7
Ćwiczenie	Identyfikacja nieznanymi substancji stałych - zaliczenie praktyczne. (ćwiczenie laboratoryjne)	B.W2., B.U1., B.U6., B.U10., B.U14., K.7

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Bielański A.: Chemia nieorganiczna, PWN, Warszawa, 2010.
2. Cotton F.A., Wilkinson G., Gaus P.L.: Chemia nieorganiczna, PWN, Warszawa 2002.
3. Pajdowski L.: Chemia ogólna, PWN, Warszawa 1999.
4. Sołowiej R.: Zasady nowego słownictwa związków nieorganicznych, WNT, Warszawa 1995.
5. Lipiec T., Szmal S.: Chemia analityczna z elementami analizy instrumentalnej, PZWL, Warszawa, 1996.
6. Kocjan R.: Chemia analityczna, tom I i II, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2002

Uzupełniająca

1. Skrypt – praca zbiorowa pod red. Z. Stefanowicz: Ćwiczenia laboratoryjne z chemii ogólnej i nieorganicznej, Akademia Medyczna w Warszawie, 2003.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
<i>Np. A.W1, A.U1, K1</i>	<i>Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.</i>	<i>Np. próg zaliczeniowy</i>
B.W1. B.W2. B.W3. B.W4. B.W6. B.W7. B.W8. B.W9. B.U3. B.U5.	Przeprowadzenie trzech repetytoriów obejmujących materiał wykładowy i ćwiczeniowy (forma pisemna, pytania mieszane: otwarte i testowe).	Student zdobywa punkty za prawidłowe odpowiedzi udzielone na repetytoriach.
B.W1. B.W2. B.U1. B.U6.	Student składa pisemny raport z przeprowadzonego ćwiczenia laboratoryjnego.	Ocena prawidłowości wykonania każdego ćwiczenia - przeprowadzenia

B.U10. B.U14. K.7		eksperymentu, doboru reakcji identyfikujących, opisanie reakcjami chemicznymi zachodzących procesów i formułowania wniosków.
B.W1. B.W2. B.U1. B.U6. B.U10. B.U14. K.7	Zaliczenia praktyczne ćwiczeń.	Ocena prawidłowości identyfikowania roztworów anionów, kationów i nieznanach substancji stałych- przeprowadzenia eksperymentu, doboru reakcji identyfikujących, opisanie reakcjami chemicznymi zachodzących procesów i formułowania wniosków.
B.W1. B.W2. B.W3. B.W4. B.W6. B.W7. B.W8. B.W9. B.U3. B.U5.	Egzamin z przedmiotu	Zaliczenie w wyniku uzyskania co najmniej 60% możliwych do zdobycia punktów.

9. INFORMACJE DODATKOWE

(tu należy zamieścić informacje istotne z punktu widzenia nauczyciela niezawarte w pozostałej części sylabusu, w szczególności liczbę możliwych terminów zaliczeń przedmiotu, w tym zaliczeń dopuszczających do egzaminu, oraz np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń z przedmiotu chemia ogólna i nieorganiczna i dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie **każdego** z ćwiczeń przewidzianych w programie, w tym:

- znajomość zagadnień teoretycznych związanych z tematyką ćwiczeń i umiejętność rozwiązywania zadań rachunkowych. W semestrze odbywają się trzy repetytoria obejmujące tematykę ćwiczeń (laboratoryjnych, rachunkowych) i wykładów.
- właściwe wykonywanie identyfikacji oraz złożenie poprawnych sprawozdań z przeprowadzonych oznaczeń.
- zaliczenie praktyczne ćwiczeń (identyfikacja anionów, kationów, substancji stałych)

Warunkiem zaliczenia przedmiotu i dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie z trzech repetytoriów, co najmniej 60% możliwych do zdobycia punktów (a) oraz uzyskanie minimum zaliczeniowego z pkt. b i c.

Osoby, które nie uzyskały wymaganych punktów – pkt. a (minimum zaliczeniowego) będą miały możliwość przystąpienia do kolokwium wyjściowego.

Osoby, które nie uzyskały 20% możliwych do uzyskania punktów – pkt. a, nie będą dopuszczone do zdawania „kolokwium wyjściowego” oraz egzaminu z przedmiotu.

Egzamin w pierwszym terminie jak i egzamin poprawkowy odbędą się w formie stacjonarnej, z zastrzeżeniem możliwości zmiany formy ze stacjonarnej na zdalną w przypadku wydania odpowiedniego zarządzenia przez Rektora WUM.

Egzamin pisemny będzie miał charakter pytań otwartych, zamkniętych i/lub testowych, poniżej kryteria oceniania

Kryteria egzaminacyjne	
2 (ndst)	poniżej 60% punktów
3 (dst)	60 - 67% punktów

3,5 (dość db)	68 - 75% punktów
4,0 (db)	76 - 84% punktów
4,5 (ponad db)	85 - 92% punktów
5 (bdb)	93 - 100% punktów

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

27. METRYCZKA

Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Chemii Organicznej i Fizycznej ul. Banacha 1, 02-097
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. Piotr Luliński
Koordynator przedmiotu	Dr Mariusz Dana
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr Mariusz Dana (mariusz.dana@wum.edu.pl)
Prowadzący zajęcia	Dr hab. Kinga Ostrowska, Dr hab. Teresa Żółek, Dr Mariusz Dana, Dr Paweł Kaźmierczak, Dr Dorota Klejn

28. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok pierwszy, semestr I	Liczba punktów ECTS	6.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)	30	1,5	

seminarium (S)	10	0,8
ćwiczenia (C)	40	2,5
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	30	1,2

29. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zdobycie wiedzy na temat struktury, nomenklatury, właściwości, przemian chemicznych oraz podstawowych mechanizmów reakcji wybranych grup związków organicznych
C2	Zdobycie wiedzy z podstaw chemii związków naturalnych (cukry, aminokwasy, alkaloidy, terpeny, steroidy składniki tłuszczów, związków hetero- i policyklicznych), wzory, nazewnictwo
C3	Nabycie umiejętności identyfikacji związków organicznych ważnych w analizie farmaceutycznej metodami instrumentalnymi
C4	Nabycie umiejętności praktycznego wykonywania reakcji chemicznych i procesów jednostkowych istotnych w procesach analiz medycznych
C5	Nabycie umiejętności wyodrębniania substancji z próbek złożonych i analizy wybranych parametrów charakteryzujących ich właściwości

30. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
B.W4	zna mechanizmy tworzenia i rodzaje wiązań chemicznych oraz mechanizmy oddziaływań międzycząsteczkowych w różnych stanach skupienia materii
B.W14	zna podział związków węgla i zasady nomenklatury związków organicznych
B.W15	zna strukturę związków organicznych w ujęciu teorii orbitali atomowych i molekularnych oraz potrafi wyjaśnić efekt mezomeryczny i indukcyjny
B.W16	zna typy i mechanizmy reakcji chemicznych związków organicznych (substytucja, addycja, eliminacja)
B.W17	zna właściwości węglowodorów, fluorowców węglowodorów, związków metaloorganicznych, amin, nitrozwiązków, alkoholi, fenoli, eterów, aldehydów, ketonów, kwasów karboksylowych,

	funkcyjnych i szkieletowych pochodnych kwasów karboksylowych oraz pochodnych kwasu węglowego
B.W18	zna budowę i właściwości związków heterocyklicznych pięcio- i sześciocłonowych z atomami azotu, tlenu i siarki oraz budowę i właściwości związków pochodzenia naturalnego: alkaloidów, węglowodanów, peptydów, białek oraz lipidów, w tym steroidów i terpenów;
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
B.U1	potrafi stosować podstawowe techniki laboratoryjne, w tym chemiczną analizę jakościową;
B.U9	potrafi określać budowę i właściwości związków organicznych oraz relacje pomiędzy strukturą tych związków a ich reaktywnością;
B.U10	potrafi wykonywać wszystkie czynności laboratoryjne z dbałością pozwalającą na zachowanie pełnego bezpieczeństwa swojego i osób współpracujących
B.U15	potrafi planować i wykonywać analizy chemiczne oraz interpretować ich wyniki, a także wyciągać wnioski.

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

31. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	<i>(pole nieobowiązkowe)</i> Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	

32. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład	Wstęp do chemii organicznej. Zasady tworzenia nazewnictwa związków organicznych. Reguły starszeństwa podstawników. Izomeria związków organicznych. Podstawy budowy elektronowej. Tworzenie wiązań. Chemia poszczególnych grup związków organicznych. Mechanizmy reakcji substytucji elektrofilowej i nukleofilowej oraz eliminacji. Chemia związków heterocyklicznych. Związki o znaczeniu biologicznym.	B.W4, B.W14, B.W15, B.W16, B.W17, B.W18
Seminarium	S1: Nazewnictwo węglowodorów. S2: Nazewnictwo pochodnych węglowodorów S3: Izomeria optyczna i geometryczna S4: Mechanizmy wybranych reakcji organicznych S5: Stereochemia i reakcje cukrów i aminokwasów	B.W4, B.W14, B.W15, B.W16, B.W18
Ćwiczenia	L1: Zapoznanie z przepisami BHP obowiązującymi w laboratorium chemii organicznej, przygotowanie warsztatu pracy (szkło laboratoryjne, budowa zestawów	B.W17, B.U1, B.U9, B.U10, B.U15, B.W5

	laboratoryjnych), zagadnienia związane z procesami jednostkowymi L2: Przeprowadzenie czynności laboratoryjnych związanych z procesami jednostkowymi (metody wyodrębniania i oczyszczania ciał stałych i cieczy ze złożonych matryc) L3 – L6: Wykonanie 4 syntez wybranych związków organicznych L7: Izolacja substancji z materiału roślinnego i potwierdzenie jego tożsamości metodą chromatografii cienkowarstwowej. Analiza jakościowa węglowodanu L8: Samodzielne wykonanie wylosowanej techniki laboratoryjnej	
--	--	--

33. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Langwald M., Maciejewska D. „Przewodnik po laboratorium chemii organicznej” Oficyna Wydawnicza WUM Warszawa 2009
2. Maciejewska D., Langwald M. „Chemia organiczna T1 i T2”, Oficyna Wydawnicza WUM 2009
3. J. McMurry „Chemia Organiczna” tom 1-5, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017/2022

Uzupełniająca

1. Białecka-Florjańczyk E., Włostowska J. „Chemia organiczna” WNT Warszawa 2007
2. J. Clayden, N. Greeves, S. Warren, P. Wothers. Chemia organiczna. Część IV. Rozdz. 8, 9, 10. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa, 2011.

34. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
B.W4, B.W5, B.W.14, B.W15, B.W16, B.W17, B.W18	kartkówka, kolokwium	Uzyskanie odpowiednich progów punktowych, pozytywna ocena z egzaminu końcowego. Egzamin kończący przedmiot ma formę testu składającego się z 60 pytań zarówno zamkniętych jednokrotnego wyboru jak i zadań z częścią otwartą
B.U1, B.U9, B.U10, B.U14, B.U15, B.K1, B.K2, GU1	kartkówka, kolokwium, sprawozdanie z ćwiczeń, praktyczny końcowy sprawdzian z opanowania technik laboratoryjnych	Zaliczenie ćwiczeń na podstawie sumy punktów z kartkówek, sprawdzianów, wykonania części

		praktycznej ćwiczeń oraz praktycznego końcowego sprawdzianu weryfikującego opanowanie technik laboratoryjnych
--	--	--

35. INFORMACJE DODATKOWE

1. Szczegółowy regulamin na stronie internetowej Zakładu chemiaorganiczna.wum.edu.pl, w gablocie przy Zakładzie oraz w Przewodniku Dydaktycznym dla I roku.
2. Na stronie internetowej Zakładu dostępne są materiały dydaktyczne jako krótkie filmy prezentujące podstawowe techniki laboratoryjne, pliki do wykładów i seminariów oraz bieżące informacje dydaktyczne.
3. Każdemu studentowi przysługują dwa terminy zaliczenia: kolokwium zaliczającego materiał teoretyczny, zaliczenia końcowego pracowni oraz egzaminu tj. termin pierwszy (podstawowy) i termin drugi (poprawkowy)
4. Skrypty do chemii organicznej są dostępne na stronie internetowej uczelni w zakładce skrypty on-line.
5. Katedra i Zakład Chemii Organicznej i Fizycznej Wydział Farmaceutyczny; ul. Banacha 1 tel. (22) 5720 643

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Fizjologia

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	praktyczny
Poziom kształcenia	I stopnia, jednolite magisterskie
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Katedra i Zakład Farmakoterapii i Opieki Farmaceutycznej
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. Magdalena Bujalska-Zadrożny
Koordynator przedmiotu	Dr hab. Ewa Nurowska, email: ewa.nurowska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	Dr hab. Ewa Nurowska, email: ewa.nurowska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Dr hab. Bartłomiej Szulczyk Dr hab. Ewa Nurowska Prof. dr hab. Mariusz Sacharczuk Dr Przemysław Kurowski Dr Maciej Gawlak Dr Aneta Książek

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok 1, semestr 2	Liczba punktów ECTS	6.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)	25	1	
seminarium (S)	20	0.8	
ćwiczenia (C)	25	1	
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	80	3.2	

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Poznanie mechanizmów funkcjonowania oraz regulacji funkcjonowania organizmu człowieka na poziomie molekularnym, komórkowym, tkankowym, narządowym i systemowym. Zakres nauczania obejmuje układ nerwowy, krążenia, oddechowy, pokarmowy, moczowo-płciowy, krwiotwórczy i hormonalny człowieka.
----	--

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019)</i>
--	---

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

A.W2	budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna)
A.W3	prawidłową budowę i funkcje komórek, tkanek, narządów i układów organizmu ludzkiego oraz rozumie współzależności ich budowy i funkcji w warunkach zdrowia i choroby
A.W5	mechanizmy regulacji funkcji narządów i układów organizmu człowieka
A.W6	mechanizmy działania hormonów oraz konsekwencje zaburzeń regulacji

	hormonalnej
A.W8	procesy metaboliczne, mechanizmy ich regulacji oraz ich wzajemne powiązania na poziomie molekularnym, komórkowym, narządowym i ustrojowym
A.W9	sposoby komunikacji między komórkami, a także między komórką a macierzą pozakomórkową oraz szlaki przekazywania sygnałów w komórce i przykłady zaburzeń w tych procesach
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
A.U2	stosować nazewnictwo anatomiczne do opisu stanu zdrowia i choroby
A.U3	Wskazywać różnice w budowie i funkcjonowaniu organizmu na poszczególnych etapach rozwoju osobniczego

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	<i>(pole nieobowiązkowe)</i> Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
W2	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	Wyszukiwać i selekcjonować informacje z różnych źródeł
U2	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	dzielenia się wiedzą
K2	dokształcania się w celu aktualizacji wiedzy

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład 1	Fizjologia różnych typów kanałów jonowych. Mechanizm powstawania potencjału błonowego spoczynkowego oraz potencjału czynnościowego. Przekazywanie informacji wzdłuż aksonu. Synapsy chemiczne i elektryczne.	A.W3, A.W5, A.W9
Wykład 2	Mechanizmy przekazywania informacji między komórkami. Różne typy receptorów metabotropowych i jonotropowych. Integracja synaptyczna.	A.W3, A.W5, A.W9
Wykład 3	Struktura i funkcja układu czuciowego bólowego. Receptory bólowe, drogi czuciowe bólowe. Mechanizmy fizjologiczne hamowania bólu.	A.W3, A.W5, A.W9
Wykład 4	Narządy zmysłów. Funkcje i budowa narządów słuchu, równowagi, węchu i smaku.	A.W2, A.W3, A.W5
Wykład 5	Fizjologia układu ruchowego. Ogólny schemat układu ruchowego. Pojęcie wspólnej końcowej drogi układu ruchowego. Odruchowa kontrola motoneuronów. Kontrola motoneuronów przez drogi ruchowe zstępujące. Fizjologia jąder podkorowych. Fizjologia mózdzku.	A.W2, A.W3, A.W5, A.U3
Wykład 6	Fizjologia układu autonomicznego. Struktura układów współczulnego i przywspółczulnego. Efektory układu autonomicznego i ich odruchowa regulacja.	A.W2, A.W3, A.W5
Wykład 7	Fizjologia serca. Układ bodźcoprzewodzący serca. Mechanizm powstawania potencjałów rozrusznikowych. Potencjały czynnościowe komórek mięśnia sercowego. Sprężenie elektromechaniczne. Cykl hemodynamiczny serca.	A.W2, A.W3, A.W5, A.W9
Wykład 8	Fizjologia układu naczyniowego. Budowa i funkcja różnych typów naczyń krwionośnych. Pojęcie ciśnienia krwi. Omówienie różnych typów łóżysk naczyniowych. Kontrola funkcji serca i mięśniówki naczyń przez odruchy autonomiczne.	A.W2, A.W3, A.W5, A.W9, A.U3
Wykład 9	Fizjologia układu oddechowego. Mechanika oddychania. Regulacja oddychania. Receptory czuciowe układu oddechowego. Kontrola odruchowa funkcji przepony i mięśni międzyżebrowych.	A.W2, A.W3, A.W5, A.W9
Wykład 10	Fizjologia układu pokarmowego. Elektrofizjologia komórek mięśni gładkich przewodu pokarmowego. Regulacja funkcji układu pokarmowego przez układ autonomiczny i hormonalny. Mechanizmy kontroli działania żołądka. Regulacja i rola wydzielania trzustkowego. Regulacja i rola wydzielania żółci. Kontrola funkcji jelita cienkiego i jelita grubego.	A.W2, A.W3, A.W5, A.W8, A.W9

Wykład 11	Fizjologia układu hormonalnego. Klasyfikacja hormonów i mechanizmy ich produkcji, receptory dla hormonów. Podwzgórze i przysadka. Hormony tarczycy. Hormony przytarczyc. Hormony nadnerczy. Hormony trzustki.	A.W2, A.W3, A.W5, A.W6, A.W8, A.W9
Wykład 12	Fizjologia nerek. Budowa, funkcje i unaczynienie nefronów. Mechanizmy filtracji, resorpcji, sekrecji.	A.W2, A.W3, A.W5, A.W9
Wykład 13- ½ czasu	Fizjologia równowagi kwasowo-zasadowej i wodno-elektrolitowej	A.W2, A.W3, A.W5, A.W8, A.W9
Ćwiczenia 1	Fizjologia komórek pobudliwych. Analiza właściwości prądów jonowych z użyciem programu <i>Clampfit</i> .	A.W3, A.W5, A.W9, A.U2
Ćwiczenia 2	Analiza właściwości potencjałów czynnościowych z użyciem programu <i>Clampfit</i> .	A.W2, A.W5, A.W9
Seminarium 1	Fizjologia krwi. Fizjologia i regulacja procesu krwiotworzenia. Fizjologia i regulacja procesu krzepnięcia krwi. Transport substancji odżywczych i metabolitów przez krew.	A.W3, A.W5, A.W9, A.U2
Seminarium 2	Fizjologia układu czuciowego ze szczególnym uwzględnieniem czucia dotyku i propriocepcji. Klasyfikacje receptorów czuciowych. Klasyfikacje dróg czuciowych. Budowa kory czuciowej. Badanie dyskryminacji czucia za pomocą cyrkli. Zastosowanie włosów von Freya.	A.W2, A.W3, A.W5, A.W9, A.U2
Seminarium 3	Struktura i funkcja narządów wzroku i słuchu. Demonstracja złudzeń wzrokowych, istnienia plamki ślepej.	A.W2, A.W3, A.W5, A.W9, A.U2
Seminarium 4	Układ ruchowy. Mechanizm skurczu mięśni. Potencjały czynnościowe mięśni poprzecznie prążkowanych. Sprężenie elektromechaniczne. Mechanizm skurczu mięśni poprzecznie prążkowanych. Funkcja i klasyfikacja odruchów neuronalnych. Odruch na rozciąganie. Odruch z ciątek ścięgniastych Golgiego. Funkcja alfa i gamma motoneuronów. Klasyfikacja i funkcja dróg ruchowych rdzeniowych.	A.W2, A.W3, A.W5, A.W9, A.U2
Ćwiczenia 3 (2/3 czasu)	Kolokwium sprawdzające pierwsze;	U1, K1, K2
Ćwiczenia 4	Fizjologia układu krążenia. Mierzenie ciśnienia tętniczego krwi za pomocą programu <i>Biopac Student Lab</i> .	A.W2, A.W3, A.W5, A.W9, A.U2
Ćwiczenia 5	Fizjologia serca. Rejestracja EKG oraz analiza jego zapisu. Osluchiwanie serca. Ćwiczenia przeprowadzane za pomocą programu komputerowego <i>Biopac Student Lab</i> .	A.W2, A.W3, A.W5, A.W9, A.U2
Ćwiczenia 6	Fizjologia układu oddechowego. Spirometria- badanie i analiza wielkości uzyskanych z pomiaru; Ćwiczenia przeprowadzane za pomocą programu komputerowego <i>Biopac Student Lab</i> .	A.W2, A.W3, A.W5, A.W8, A.W9, A.U2, A.U3
Seminarium 5	Fizjologia układu pokarmowego. Struktura i funkcje żołądka, trzustki, wątroby, jelit. Mechanizm	A.W2, A.W3, A.W5, A.W8, A.W9, A.U2

	rozdrabniania i absorpcji substancji pokarmowych. Film demonstrujący gastropkopię.	
Seminarium 6 (2/3 czasu)	Układ hormonalny. Podwzgórze, przysadka mózgowa, szyszynka, tarczyca, przytarczyce, grasica, trzustka, nadnercza.	A.W3, A.W5, A.W9, A.U2, AU3
Ćwiczenia 7 (2/3 czasu)	Kolokwium sprawdzające drugie. Poprawa kolokwium pierwszego.	U1, K1, K2
Seminarium 7	Fizjologia nerek. Anatomia czynnościowa nerek. Struktura i funkcja nefronu. Mechanizmy tworzenia i zagęszczania moczu.	A.W2, A.W3, A.W5, A.W6, A.W8, A.W9, A.U2
Ćwiczenia 8	Fizjologia cyklu menstruacyjnego, zapłodnienie, ciąża – ćwiczenia w części oparte na prezentacjach studentów +10 min ankieta studencka	A.W3, A.W5, A.W6, A.W8, A.W9
Ćwiczenia 9	Poprawa kolokwium II oraz kolokwium wyjściowe	

7. LITERATURA
Obowiązkowa
1. Fizjologia człowieka; skrypt dla studentów farmacji i medycyny laboratoryjnej pod redakcją Pawła Szulczyka i Magdaleny Okarskiej-Napierały, 2. Fizjologia Człowieka, Autor: Stanisław Konturek.
Uzupełniająca
Agamemnon Despopoulos, Stefan Silbernagl. Ilustrowana fizjologia człowieka.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
<i>Np. A.W1, A.U1, K1</i>	<i>Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.</i>	<i>Np. próg zaliczeniowy</i>
A.W2	Egzamin	co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W3	Egzamin	co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W5	Egzamin	co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W6	Egzamin	co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów

A.W8	Egzamin	co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.W.9	Egzamin	co najmniej 51% maksymalnej liczby punktów
A.U4	kolokwium	Powyżej 51% maksymalnej ilości punktów - zalicza; z pozostałych osób nie zalicza 5* osób z najgorszym wynikiem
A.W2	kolokwium	Powyżej 51% maksymalnej ilości punktów - zalicza; z pozostałych osób nie zalicza 5* osób z najgorszym wynikiem
A.W3	kolokwium	Powyżej 51% maksymalnej ilości punktów - zalicza; z pozostałych osób nie zalicza 5* osób z najgorszym wynikiem
A.W5	kolokwium	Powyżej 51% maksymalnej ilości punktów - zalicza; z pozostałych osób nie zalicza 5* osób z najgorszym wynikiem
A.W6	kolokwium	Powyżej 51% maksymalnej ilości punktów - zalicza; z pozostałych osób nie zalicza 5* osób z najgorszym wynikiem
A.W8	kolokwium	Powyżej 51% maksymalnej ilości punktów - zalicza; z pozostałych osób nie zalicza 5* osób z najgorszym wynikiem
A.W9	kolokwium	Powyżej 51% maksymalnej ilości punktów - zalicza; z pozostałych osób nie zalicza 5* osób z najgorszym wynikiem

A.U2, A.U3	kolokwium	Powyżej 51% maksymalnej ilości punktów - zalicza; z pozostałych osób nie zalicza 5* osób z najgorszym wynikiem
	Kolokwia poprawkowe oraz w terminie dla chorych	Powyżej 51% maksymalnej ilości punktów
U1, K1, K2	prezentacje	Przygotowanie i wygłoszenie prezentacji
*gdy nie da się wyznaczyć 5 osób z najniższym wynikiem (więcej osób ma podobną punktację lub mniej osób nie przekroczyło progu 51% punktów), liczba 5 może zostać zmieniona.		

9. INFORMACJE DODATKOWE

Egzamin będzie miał formę testu jednokrotnego wyboru. Egzamin poprawkowy będzie miał formę albo testu, albo pytań otwartych. Oceny uzyskane z kolokwiów nie mają wpływu na ocenę uzyskaną z egzaminu. Uzyskanie z każdego kolokwium oceny co najmniej 4.5 pozwala na przystąpienie do egzaminu zerowego. Kolokwia I i II (bez kolokwiów poprawkowych) będą miały formę testu wielokrotnego/jednokrotnego wyboru. Przewidziane są pojedyncze terminy na kolokwia poprawkowe dla I i II kolokwium oraz 1 dodatkowy termin dla osób które nie uzyskały zaliczenia z kolokwiów poprawkowych. Kolokwia poprawkowe oraz kolokwia dla osób nieobecnych (np. chorych) będą miały formę albo testu, albo pytań otwartych (dopuszczalna jest forma ustna). Aby uzyskać dopuszczenie do egzaminu należy zaliczyć oba kolokwia. Maksymalna ocena z kolokwium poprawkowego to dst.

Osoby nieobecne na zajęciach (ćwiczenia, semina) zobowiązane są do przedstawienia 10 minutowej prezentacji na najbliższym seminarium; prezentacja dotyczy artykułu, który student wybiera samodzielnie z udostępnionej listy artykułów, z tematu który był realizowany na opuszczonych zajęciach. Każdy student który opuścił zajęcia przedstawia inny artykuł (tzn. dwie osoby nie mogą referować tego samego artykułu na tych samych zajęciach). Maksymalna ilość prezentacji na zajęciach =2 (przy większej liczbie prezentacji, kolejne osoby przedstawiają prezentacje w kolejnych tygodniach). Przedstawienie prezentacji jest obowiązkowe dla osób które opuściły zajęcia. Podczas prezentacji student nie może czytać z kartki. Nieobecność na zajęciach w ostatnim tygodniu oznacza konieczność przygotowania prezentacji i przesłania e-mailem do osoby prowadzącej opuszczone zajęcia.

Osoba odpowiedzialna za dydaktykę: dr hab. Ewa Nurowska, email: ewa.nurowska@wum.edu.pl.

Koło Naukowe CEREBRUM działające przy Zakładzie Farmakodynamiki: osoba odpowiedzialna: dr Przemysław Kurowski; strona internetowa Koła Naukowego: <https://cerebrum.wum.edu.pl/>

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Higiena i epidemiologia

36. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Farmaceutyczny WUM
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019)	Nauki farmaceutyczne
Profil studiów (ogólnoakademicki/praktyczny)	Praktyczny
Poziom kształcenia (I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu (obowiązkowy/fakultatywny)	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się (egzamin/zaliczenie)	zaliczenie
Jednostka/jednostki prowadząca/e (oraz adres/y jednostki/jednostek)	Zakład Toksykologii i Bromatologii, ul. Banacha 1, 02-097 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. Ireneusz P. Grudziński

Koordynator przedmiotu (tytuł, imię, nazwisko, kontakt)	Dr Agata Drobniewska, agata.drobniewska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)	Dr Agata Drobniewska, agata.drobniewska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. dr hab. Grzegorz Nałęcz-Jawecki, dr Agata Drobniewska, dr Milena Wawryniuk, dr Marcin Łukasik, dr Magdalena Majdan, mgr inż. Justyna Chojnacka, mgr Iwona Stanisławska

37. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I, semestr 2	Liczba punktów ECTS	2.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		10	0.40
seminarium (S)			
ćwiczenia (C)		20	0.80
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		20	0.80

38. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zapoznanie studentów z oddziaływaniem zdrowotnym czynników środowiska naturalnego i zmienionego działalnością człowieka na jednostki i populacje
C2	Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami z epidemiologii i demografii
C3	Zapoznanie studentów z oceną jakości zdrowotnej stanu środowiska i możliwościami działań profilaktycznych z uwzględnieniem umiejętności wykorzystania metod epidemiologicznych.
C4	Stworzenie podstaw do kompleksowego ujmowania zagadnień ochrony zdrowia niezbędnych absolwentom kierunku analityka medyczna

39. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)	Efekty w zakresie
---	-------------------

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

A.W22	Pozytywne i negatywne efekty oddziaływań zewnętrznych czynników fizycznych na organizm
C.W6	Fizyczne, biologiczne i psychologiczne uwarunkowania stanu zdrowia oraz metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji
C.W7	Zależności pomiędzy stylem życia a zdrowiem i chorobą oraz społeczne uwarunkowania i ograniczenia wynikające z choroby
C.W10	Sposoby identyfikacji czynników ryzyka rozwoju chorób oraz działań profilaktycznych
C.W11	Metody badań epidemiologicznych oraz zadania systemu nadzoru sanitarno-epidemiologicznego
C.W12	Zasady, zadania oraz główne kierunki działań w zakresie promocji zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem znajomości roli elementów zdrowego stylu życia
C.W13	Zasady interpretowania częstości występowania chorób i niepełnosprawności oraz zasady oceny epidemiologicznej chorób cywilizacyjnych

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

A.U16	Wyjaśniać wpływ czynników środowiskowych, w tym temperatury, przyspieszenia ziemskiego, ciśnienia atmosferycznego, pola elektromagnetycznego oraz promieniowania jonizującego na organizm
B.U13	Wyjaśniać różnice między badaniami prospektywnymi i retrospektywnymi, randomizowanymi i kliniczno-kontrolnymi, opisami przypadków i badaniami eksperymentalnymi oraz szeregować je według wiarygodności i jakości dowodów naukowych
C.U1	Stosować wiedzę z zakresu medycyny laboratoryjnej opartej na dowodach naukowych
C.U2	Opisywać strukturę demograficzną ludności i na tej podstawie oceniać problemy zdrowotne populacji
C.U3	Stosować metody epidemiologiczne w rozwiązywaniu wieloczynnikowej etiologii zjawisk zdrowotnych, problemów prawdopodobieństwa i zmienności mierzonych cech zdrowotnych
C.U4	Zebrać informacje na temat obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i przewlekłych oraz zaplanować działania profilaktyczne na różnych poziomach zapobiegania tym chorobom
C.U5	Dobierać, organizować i wykonywać badania przesiewowe w profilaktyce chorób cywilizacyjnych

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

40. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ (nieobowiązkowe)

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	Zagrożenia zdrowotne związane z wykonywaniem zawodu diagnosty – higiena pracy
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	propagowania zachowań prozdrowotnych; demonstrowanie postawy promującej zdrowie i aktywność fizyczną

41. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
W	Zadania i cele higieny i epidemiologii. Podstawy epidemiologii – planowanie i strategia badań epidemiologicznych.	C.W6, C.W7, C.W10 – C.W13
W	Epidemiologia chorób zakaźnych i niezakaźnych w Polsce i na świecie	C.W6, C.W7, C.W10 – C.W13
W	Zanieczyszczenia naturalne i antropogeniczne środowiska.	A.W22, C.W7
W	Wpływ czynników i elementów środowiska na zdrowie człowieka. Higiena komunalna i higiena środowiska pracy	A.W22, C.W7. W1
W	Środowiskowe czynniki ryzyka chorób nowotworowych	C.W6, C.W7, C.W10 – C.W13
C	Prezentacja badania epidemiologicznego oceniającego wpływ czynników środowiskowych i swoistych czynników etiologicznych na zdrowie człowieka	B.U13, C.U1 - C.U5
C	Analiza zagrożeń dla diagnosty laboratoryjnego w miejscu pracy – higiena pracy	C.U1 - C.U5
C	Badanie wybranych czynników środowiska pracy	A.U16,
C	Badanie wybranych czynników fizykochemicznych środowiska zamieszkania	A.U16
C	Zastosowanie podstawowych technik epidemiologicznych w celu wykrycia i oceny czynników ryzyka powodujących wystąpienie danej jednostki chorobowej	B.U13, C.U1 - C.U5

42. LITERATURA
Obowiązkowa
- Nałęcz-Jawecki G., A. Bonisławska, B. Świętochowska, K. Demkowicz-Dobrzański. Higiena i Epidemiologia. Zakład Badania Środowiska, Akademia Medyczna w Warszawie. 2007. - Jędrzychowski W. Epidemiologia – wprowadzenie i metody badania. PZWL, Warszawa, 1999. - Bzdęga J., Gębska-Kuczerowska A. Epidemiologia w zdrowiu publicznym. PZWL. 2010. - Jędrzychowski W. Epidemiologia w medycynie klinicznej i zdrowiu publicznym. Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego. 2010.
Uzupełniająca
- Jethon Z., Grzybowski A. [red.]. Medycyna zapobiegawcza i środowiskowa. PZWL, Warszawa, 2000. - Beaglehole R., Bonita R., Kjellstrom T. Basic epidemiology. WHO, Geneva, 1993.

43. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
A.W22, C.W6, C.W7, C.W10 – C.W13,	Kolokwium	Uzyskanie minimum: - 60% pkt. – ocena 3,0 - 67% pkt. – ocena 3,5 - 74% pkt. – ocena 4,0 - 82% pkt. – ocena 4,5 - 90% pkt. – ocena 5.
A.U16, C.U2 – C.U5,	Sprawozdanie z ćwiczeń	Prawidłowe wykonanie zadania, sporządzenie raportu

44. INFORMACJE DODATKOWE *(informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)*

Kolokwium: w wersji stacjonarnej 10 pytań otwartych;
W wersji on-line: kartkówka (pytania testowe) po każdym wykładzie oraz kolokwium na koniec zajęć (20 pytań testowych wielokrotnego wyboru).
Możliwe są dwa terminy zaliczenia przedmiotu.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Histologia

45. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka/jednostki prowadząca/e	Katedra i Zakład Histologii i Embriologii Zakład Transplantologii i Centralny Bank Tkanek CENTRUM BIOSTRUKTURY ul. Chałubińskiego 5 02-004 WARSZAWA tel./fax 22-629-52-82
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	prof. dr hab. n. med. Jacek Malejczyk
Koordynator przedmiotu	dr hab. Dorota Magdalena Radomska-Leśniewska
Osoba odpowiedzialna za sylabus	dr hab. Dorota Magdalena Radomska-Leśniewska
Prowadzący zajęcia	dr hab. Ewa Jankowska Steifer dr n med. Aneta Ścieżyńska dr hab. Justyna Niderla - Bielińska dr hab. Dorota Magdalena Radomska-Leśniewska

	dr n. med. Izabella Tyszkiewicz lek. Agata Hevelke dr hab. Tomasz Grzela dr hab. Ryszard Galus dr n. med. Grzegorz Gut dr hab. Anna Iwan dr hab. Izabela Janiuk dr Agata Białoszewska-Magnusson
--	--

46. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok I, semestr II		Liczba punktów ECTS
			5.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		30	1,2
seminarium (S)			
ćwiczenia (C)		30	1,2
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		65	2,6

47. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Opanowanie przez Studentów wiedzy dotyczącej budowy komórek, tkanek i narządów w odniesieniu do ich właściwości i funkcji fizjologicznej, co będzie stanowiło podstawę do zrozumienia zjawisk zachodzących w komórkach i narządach na poziomie biochemii, fizjologii, immunologii i histopatologii.
C2	Poznanie podstawowych metod histologicznych, cytologicznych i immunohistochemicznych oraz technik transmisyjnej mikroskopii elektronowej.
C3	Poznanie techniki hodowli komórek i tkanek w odniesieniu do ich zastosowania w praktyce diagnostycznej i klinicznej.
C4	Poznanie mechanizmów regulujących funkcjonowanie organizmu na poziomie oddziaływań komórka-komórka; komórka-macierz zewnątrzkomórkowa.

48. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	

A.W1	mianownictwo anatomiczne, histologiczne i embriologiczne
A.W2	budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna);
A.W3.	prawidłową budowę i funkcje komórek, tkanek, narządów i układów organizmu ludzkiego oraz rozumie współzależności ich budowy i funkcji w warunkach zdrowia i choroby;
A.W4	etapy cyklu komórkowego, w tym molekularne aspekty jego regulacji;
A.W5	mechanizmy regulacji funkcji narządów i układów organizmu człowieka;
A.W8	procesy metaboliczne, mechanizmy ich regulacji oraz ich wzajemne powiązania na poziomie molekularnym, komórkowym, narządowym i ustrojowym
A.W9	sposoby komunikacji między komórkami, a także między komórką a macierzą pozakomórkową, oraz szlaki przekazywania sygnałów w komórce i przykłady zaburzeń w tych procesach
A.W10	metody diagnostyki cytologicznej (techniki przygotowania i barwienia preparatów) oraz automatyczne techniki fenotypowania, cytodiagnostyczne kryteria rozpoznania i różnicowania chorób nowotworowych i nienowotworowych

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

A.U3	wskazywać różnice w budowie i funkcjonowaniu organizmu na poszczególnych etapach rozwoju osobniczego
A.U13	identyfikować i opisywać składniki strukturalne komórek, tkanek i narządów metodami mikroskopowymi oraz histochemicznymi
A.U14	stosować techniki histologiczne w celu opisu cech morfologicznych komórek i tkanek patologicznie zmienionych

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie*

49. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
W2	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
U2	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
K2	

50. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
WYKŁAD	Budowa i podstawowe funkcje komórki. Tkanka nabłonkowa.	A.W1, A.W3
WYKŁAD	Tkanka łączna właściwa. Tkanka chrzęstna i kostna.	A.W1, A.W2, A.W3

WYKŁAD	Tkanka nerwowa i mięśniowa.	A.W1, A.W2, A.W3
WYKŁAD	Budowa i funkcje układu limfatycznego.	A.W1, A.W2, A.W3,A.W4
WYKŁAD	Krew i szpik. Układ krążenia.	A.W1, A.W2, A.W3
WYKŁAD	Ośrodkowy układ nerwowy. Narządy zmysłów.	A.W1, A.W2, A.W3
WYKŁAD	Oddziaływania międzykomórkowe, sygnalizacja międzykomórkowa, ścieżki sygnałowe, cząsteczki adhezji komórkowej, powiązanie z cytoszkieletem i białkami macierzy zewnątrzkomórkowej – odniesienia do diagnostyki laboratoryjnej.	A.W5, A.W8, A.W9, K1
WYKŁAD	Układ pokarmowy.	A.W1, A.W2, A.W3
WYKŁAD	Układ oddechowy, układ moczowy.	A.W1, A.W2, A.W3, A.W5
WYKŁAD	Gruczoły dokrewne. Skóra.	A.W1, A.W2, A.W3, A.W5
WYKŁAD	Układ rozrodczy żeński. Układ rozrodczy męski.	A.W1, A.W2, A.W3, A.W5
WYKŁAD	Molekularna regulacja cyklu komórkowego. Konsekwencje nieprawidłowości jego przebiegu. Regulacja apoptozy. Podstawy onkogenezy – odniesienia do diagnostyki laboratoryjnej.	A.W4, A.W5, A.W8, A.W9, A.U3, A.U14, K1
WYKŁAD	Hodowla komórek i tkanek.	A.W4, A.W10, A.U13, A.U14, K1
WYKŁAD	Różnicowanie komórek w rozwoju zarodkowym i życiu osobniczym. Epigenetyczna kontrola ekspresji genów. Komórki macierzyste, podstawy regeneracji tkanek.	A.W5, A.W8, A.U3, K1
WYKŁAD	Techniki immunocytochemiczne.	A.W4, A.W10, A.U13, A.U14, K1
ĆWICZENIE	Podstawy technik histologii świetlnej i transmisyjnej mikroskopii elektronowej. Tkanka nabłonkowa. Gruczoły egzokrynowe.	A.W1, A.W2, A.W3, A.W10, A.U13, A.U14, K1
ĆWICZENIE	Tkanka łączna właściwa. Chrzóstka i kość.	A.W1, A.W2, A.W3, A.U13, K1.
ĆWICZENIE	Tkanka nerwowa, tkanka mięśniowa.	A.W1, A.W2, A.W3, A.U13, K1
ĆWICZENIE	Krew i szpik. Układ krążenia.	A.W1, A.W2, A.W3, A.W10, A.U3, A.U13, K1
ĆWICZENIE	Układ limfatyczny.	A.W1, A.W2, AW3, A.W4, AU13, AK1
ĆWICZENIE	Ośrodkowy układ nerwowy. Narządy zmysłów.	A.W1, A.W2, A.W3, A.U13, K1
ĆWICZENIE	Układ pokarmowy.	A.W1, A.W2, A.W3, A.U13, K1
ĆWICZENIE	Układ oddechowy i moczowy.	A.W1, A.W2, A.W3, A.U3, A.U13, K1
ĆWICZENIE	Układ dokrewny. Skóra.	A.W1, A.W2, A.W3, A.U13, K1

ĆWICZENIE	Układ rozrodczy żeński. Gruczoł mlekowy. Układ rozrodczy męski.	A.W1, A.W2, A.W3, A.W4, A.U13, K1
-----------	---	-----------------------------------

51. LITERATURA

Obowiązkowa

1. „Podstawy histologii i kilku technik laboratoryjnych” skrypt pod red. J. Godlewskia-Jędrzejczyk i S. Moskalewski, E. Jankowska-Steifer, przeznaczony dla studentów Wydziału Farmacji Akademii Medycznej w Warszawie, kierunku Analityka Medyczna, do nabycia w Oficynie Wydawniczej Akademii Medycznej w Warszawie
2. Seminaria z cytofizjologii dla studentów medycyny, weterynarii i biologii red. J. Kawiak, M. Zabel, Elsevier Urban & Partner Wydawnictwo Wrocław, ostatnie wydanie

Uzupełniająca

1. Atlas Histologiczny z powiązaniem czynnościowymi, Victor P. Eroschenko, MediPage, Warszawa 2019
2. „Histologia”, W. Sawicki, J. Malejczyk, Wydawnictwa Lekarskie PZWL, Warszawa 2012

52. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
A.W1, A.W2, A.W3, A.W4, A.W5, A.W8, A.W9, A.W10, A.U3, AU14, A.U13	sprawdzian cząstkowy, egzamin końcowy	Minimum 60% prawidłowych odpowiedzi

53. INFORMACJE DODATKOWE

Przy Katedrze i Zakładzie Histologii i Embriologii działa koło studenckie:

- SKN HESA – Opiekunem Koła jest dr hab. Izabela Młynarczuk - Biały

Strona internetowa Zakładu Histologii i Embriologii WUM : <http://histologia.wum.edu.pl>

Organizacja zajęć

1. Nauczanie Histologii i Embriologii odbywa się w formie ćwiczeń i wykładów.
2. Obecność na ćwiczeniach jest obowiązkowa. Spóźnienia przekraczające 15 minut będą traktowane jak nieobecność.
3. Ćwiczenia rozpoczynają się objaśnieniami, które są obowiązkową częścią zajęć.
4. Studenci przystępują do zajęć przygotowani merytorycznie. Zakres materiału objętego ćwiczeniem jest podany w „Programie zajęć”.
5. Przygotowanie studentów do zajęć jest oceniane sprawdzianem wejściowym.
6. W trakcie ćwiczeń studenci omawiają z asystentem zagadnienia objęte tematem ćwiczenia oraz oglądają preparaty mikroskopowe, schematy i elektronogramy. Oglądane pod mikroskopem obrazy tkanek i narządów studenci rysują i opisują (legenda do rysunku) w zeszycie.
7. Mikroskopy są rozmieszczone na stołach. Po zakończeniu oglądania preparatów należy wyłączyć oświetlenie mikroskopu i przykryć mikroskop pokrowcem. Wynoszenie z sal ćwiczeniowych preparatów, elektronogramów, mikroskopów lub ich części jest zabronione.

Zaliczenie zajęć

1. Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest udział w ćwiczeniach oraz ich zaliczenie.
2. Warunkiem zaliczenia ćwiczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny ze znajomości materiału przewidzianego na dane ćwiczenie oraz wykonanie rysunków preparatów i ich poprawne opisanie.
3. Dni, w których wyznaczono terminy ćwiczeń i sprawdzianów są dniami zajęć obowiązkowych.
4. Dopuszcza się nieobecność na 2 ćwiczeniach w semestrze. Nieobecność na 3 zajęciach, powoduje niezaliczenie przedmiotu i niedopuszczenie do egzaminu bez względu na powód nieobecności.
5. Ćwiczenia niezaliczone z powodu usprawiedliwionej nieobecności lub nieprzygotowania do zajęć należy zaliczyć w formie ustalonej przez Kierownika Katedry w wyznaczonym przez niego terminie.

Egzamin końcowy

1. Egzamin z przedmiotu obejmuje treści objęte programem ćwiczeń i wykładów.
2. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zdanie wszystkich sprawdzianów przewidzianych programem.
3. Terminy egzaminów są uzgadniane z Radą Pedagogiczną i nie podlegają zmianie.
4. Egzamin ma formę testu stacjonarnego przeprowadzanego za pomocą systemu egzaminów elektronicznych, składającego się z 50 pytań jednokrotnego wyboru. Do zaliczenia egzaminu wymagane jest uzyskanie co najmniej 60 % prawidłowych odpowiedzi w teście.
5. Wszelkie zastrzeżenia lub nieprawidłowości dotyczące przebiegu egzaminu student powinien zgłosić poprzez platformę Portalu Egzaminacyjnego członkom Zespołu Egzaminacyjnego w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu egzaminu. („Regulamin Egzaminów Pisemnych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego”, pkt 16.)
6. Studenci mają wgląd do pytań bezpośrednio po zakończeniu egzaminu.
7. W przypadku nieobecności na egzaminie spowodowanej przyczynami zdrowotnymi, student zobowiązany jest dostarczyć zwolnienie lekarskie w ciągu trzech dni roboczych od dnia wyznaczonego egzaminu, pod rygorem wpisania oceny niedostatecznej.
8. W razie niezaliczenia egzaminu poprawkowego, na wniosek studenta dziekan może wyznaczyć egzamin komisyjny.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów

Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Historia medycyny i diagnostyki laboratoryjnej

54. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka medyczna
Dyscyplina wiodąca <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019)</i>	Nauki medyczne
Profil studiów <i>(ogólnoakademicki/praktyczny)</i>	Praktyczny
Poziom kształcenia <i>(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)</i>	Studia jednolite magisterskie
Forma studiów <i>(stacjonarne/niestacjonarne)</i>	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu <i>(obowiązkowy/fakultatywny)</i>	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się <i>(egzamin/zaliczenie)</i>	Zaliczenie na ocenę
Jednostka/jednostki prowadząca/e <i>(oraz adres/y jednostki/jednostek)</i>	Studium Etyki Lekarskiej i Historii Medycyny 00-581 Warszawa ul. Litewska 14a tel. 22 116 92 34 e-mail: zaklad-bioetyki@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	prof. dr hab. n. med. Tomasz Pasierski
Koordynator przedmiotu <i>(tytuł, imię, nazwisko, kontakt)</i>	dr n. med. Ewa Skrzypek ewa.skrzypek@wum.edu.pl

Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusu)	dr n. med. Ewa Skrzypek ewa.skrzypek@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	dr n. med. Ewa Skrzypek ewa.skrzypek@wum.edu.pl

55. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I rok, I semestr	Liczba punktów ECTS	1
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		15	0,6
seminarium (S)		-	-
ćwiczenia (C)		-	-
e-learning (e-L)		-	-
zajęcia praktyczne (ZP)		-	-
praktyka zawodowa (PZ)		-	-
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		10	0,4

56. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Poznanie myśli medycznej opartej na doskonaleniu technik diagnostycznych w kontekście rozwoju cywilizacji.
C2	Poznanie kształtowania się wiedzy o leku, diagnostyce i terapii w dziejach.
C3	Poznanie historii odkryć naukowych, dotyczących diagnostyki, leczenia oraz profilaktyki chorób.
C4	Poznanie wybranych osiągnięć medycznych oraz działalności czołowych przedstawicieli medycyny polskiej i światowej.

57. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)	
Symbol i numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie

zgodnie ze standardami uczenia się (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)	
---	--

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

C.W1	historyczny postęp myśli lekarskiej, oparty na doskonaleniu technik diagnostycznych
C.W2	istotne odkrycia naukowe dotyczące diagnostyki, leczenia oraz profilaktyki chorób w różnych okresach historycznych
C.W3	nowe osiągnięcia medyczne i procesy je kształtujące oraz czołowych przedstawicieli medycyny polskiej i światowej
C.W4	podstawy medycyny opartej na dowodach

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

C.U1	stosować wiedzę z zakresu medycyny laboratoryjnej opartej na dowodach naukowych
------	---

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie*

58. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ (nieobowiązkowe)

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
--------------------------	-------------------

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

W1	
----	--

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U1	
----	--

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	
----	--

59. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykłady	W1 – Wykład 1 – Organizacja zajęć. Krótka historia diagnostyki medycznej i narodziny laboratoriów	C.W1, C.W2, C.W3, C.W4 i C.U1
	W2 – Wykład 2 – Rozwój diagnostyki laboratoryjnej w Polsce	C.W1, C.W2, C.W3, C.W4 i C.U1
	W3 – Wykład 3 – Kamienie milowe rozwoju chemii klinicznej. Fascynująca historia badania moczu	C.W1, C.W2, C.W3, C.W4 i C.U1

	W4 – Wykład 4 – Historia badania krwi oraz transfuzjologii	C.W1, C.W2, C.W3, C.W4 i C.U1
	W5 – Wykład 5 – Odkrycie mikroorganizmów i historia szczepień. Krótkie dzieje parazytologii	C.W1, C.W2, C.W3, C.W4 i C.U1
	W6 - Wykład 6 – Immunologia i genetyka przez wieki	C.W1, C.W2, C.W3, C.W4 i C.U1
	W7 - Wykład 7 – Podsumowanie materiału i zaliczenie zajęć	C.W1, C.W2, C.W3, C.W4 i C.U1

60. LITERATURA
Obowiązkowa
1. Materiały z wykładów.
Uzupełniająca
2. Cave R.: <i>Przewodnik po tajemnicach nauki. Dlaczego to nie jest czarna magia?</i> , Wydawnictwo ARKADY, Warszawa 2017. 3. <i>Dzieje nauczania medycyny i farmacji w Warszawie (1789-1950)</i> , pod red. M. Łyskanowskiego, A. Stapińskiego i A. Śródki, Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, Warszawa 1990. 4. Dzierżanowski R.: <i>Słownik chronologiczny dziejów medycyny i farmacji</i> , Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, Warszawa 1983. 5. Gajda Z.: <i>Do historii medycyny wprowadzenie</i> , Wydawnictwo WAM, Kraków 2011. 6. Gill P.: <i>50 faktów z historii medycyny</i> , Oficyna Wydawnicza Alma-Press, Warszawa 2017. 7. Goetz Th.: <i>Cudowny lek. Robert Koch, Ludwik Pasteur i prątki gruźlicy</i> , Znak, Kraków 2015. 8. Gutt R. W.: <i>Dzieje nauki o krwi</i> , Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, Warszawa 1975. 9. Gutt R. W.: <i>Wybrane zagadnienia z dziejów nauki o chorobie</i> , Wydawnictwo PAN, Warszawa 1986. 10. Hirszfild L.: <i>Historia jednego życia</i> , Wydawnictwo Literackie, Warszawa 2011. 11. <i>Historia medycyny</i> , pod red. T. Brzezińskiego, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015 (lub inny rok wydania). 12. Piore A.: <i>Magia bioinżynierii. Ciało, geny i medycyna przyszłości</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2019. 13. <i>Polskie Towarzystwo Diagnostyki Laboratoryjnej. Monografia historyczna</i> , pod red. H. Zborowskiej, S. Białka i D. Sitkiewicz, Polskie Towarzystwo Diagnostyki Laboratoryjnej, Warszawa 2009. 14. Rejmer K.: <i>Zapomniana historia nauki. Panny apteczki, znachorzy, kołtuny</i> , Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Warszawa 2019. 15. Queijo J.: <i>Przełom! Jak 10 największych odkryć w historii medycyny pozwoliło ocalić miliony istnień i zmieniło nasz sposób postrzegania świata</i> , Wydawnictwo Sonia Draga, Katowice 2011. 16. Watson J. D., Berry A. i Davies K.: <i>DNA. Historia rewolucji genetycznej</i> , Wydawnictwo CiS, Stare Groszki 2018. 17. <i>Zawód diagnosty laboratoryjnego i felczera na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Zawody medyczne na ziemiach polskich w XIX i XX wieku</i> , pod red. B. Urbanek, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2011.

61. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
C.W1, C.W2, C.W3, C.W4 i C.U1	Ocena ciągła na zajęciach; ocena z testu końcowego	Forma zaliczenia – ZALICZENIE NA OCENĘ Aktywny udział w wykładach; zaliczenie testu końcowego jednokrotnego wyboru 2,0 (ndst) – brak osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia; 0-10 pkt 3,0 (dst) – osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia z pominięciem niektórych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami; 11-12 pkt 3,5 (ddb) – osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia z pominięciem niektórych aspektów lub z istotnymi nieścisłościami; 13-14 pkt 4,0 (db) – osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia z pominięciem niektórych mniej istotnych aspektów; 15-16 pkt 4,5 (pdb) – osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, obejmujące wszystkie istotne aspekty z pewnymi błędami lub nieścisłościami; 17-18 pkt 5,0 (bdb) – osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, obejmujące wszystkie istotne aspekty; 19-20 pkt

62. INFORMACJE DODATKOWE *(informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)*

1. Zajęcia odbywają się według planu podanego przez Dziekanat.
2. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie dydaktyki: dr n. med. Ewa Skrzypek; e-mail: ewa.skrzypek@wum.edu.pl
3. Całkowity zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń rejestrujących w trakcie wykładów.
4. Student zobowiązany jest do punktualnego stawiania się na zajęcia.
5. **Obecność Studenta na wszystkich wykładach jest obowiązkowa. Dopuszcza się jedną nieobecność nieusprawiedliwioną.**
6. W przypadku każdej nieobecności, również usprawiedliwionej, należy ustalić formę jej odrobienia z osobą prowadzącą zajęcia.
7. Liczba trzech lub więcej nieobecności wyklucza zaliczenie przedmiotu.
8. Zaliczenie przedmiotu dokonywane jest na podstawie:
 - a. obecności na wykładach;
 - b. aktywnego udziału w wykładach;
 - c. uzyskania pozytywnej oceny z testu końcowego.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Język obcy

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka medyczna
Dyscyplina wiodąca	Dyscyplina naukowa - nauki farmaceutyczne 60%, nauki medyczne 40%
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie (Egzamin po II roku)
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Studium Języków Obcych Centrum Dydaktyczne ul. Trojdena 2a, 02-109 Warszawa sjosekretariat@wum.edu.pl, tel. 22 5720863 www.sjo.wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr Maciej Ganczar
Koordynator przedmiotu	dr Łucja Kozubowska-Puławska
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	dr Łucja Kozubowska-Puławska, lpulawska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Język angielski: dr Sylwia Pielecha, dr Łucja Kozubowska-Puławska Język francuski: dr Marta Cywińska Język niemiecki: mgr Szymon Morgiewicz Język rosyjski: dr Joanna Tkaczyk

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I rok, semestr 1 i 2	Liczba punktów ECTS	4,00

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)		
seminarium (S)	60	2,00
ćwiczenia (C)		
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	40	2,00

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Ćwiczenie umiejętności językowych pozwalających na osiągnięcie biegłości języka angielskiego w dziedzinie analityki medycznej, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
W1	-
W2	-
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
C.U12	analizować piśmiennictwo medyczne, w tym w języku obcym, oraz wyciągać wnioski w oparciu o dostępną literaturę
C.U13	porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studentie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	specjalistyczne słownictwo w zakresie chemii, biologii, medycyny i operacji laboratoryjnych ujęte w programie kursu
W2	strukturę i zasady wygłaszania prezentacji multimedialnej
W3	typowy schemat artykułów naukowych i typy badań naukowych
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	wyszukiwać i selekcjonować informacje z różnych źródeł, dokonywać ich krytycznej oceny oraz formułować opinie
U2	czytać ze zrozumieniem teksty specjalistyczne i wyszukiwać potrzebne informacje
U3	formułować instrukcje i raporty, porady, określać cel, przyczynę i skutek
U4	przygotować i wygłosić prezentację multimedialną na zadany temat w dziedzinie chemii, biologii, medycyny lub operacji laboratoryjnych
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	korzystania z obiektywnych źródeł informacji
K2	formułowania pytań skierowanych do prelegenta

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Ćwiczenia 1	Omówienie treści i regulaminu przedmiotu. Prezentacje.	C.U12, C.U13, W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, K1, K2
Ćwiczenia 2	Zawód diagnosty laboratoryjnego, a nauki przyrodnicze.	
Ćwiczenia 3	Chemia ogólna - słownictwo. Opis struktury.	
Ćwiczenia 4	Chemia ogólna - słownictwo. Opis cech i właściwości chemicznych i fizycznych.	
Ćwiczenia 5	Nazewnictwo związków nieorganicznych.	
Ćwiczenia 6	Metale i niemetale w biologii i medycynie.	
Ćwiczenia 7	Chemia ogólna - słownictwo. Opis procesu.	
Ćwiczenia 8	Miary i ich jednostki; podstawowe działania matematyczne - słownictwo.	
Ćwiczenia 9	Sprzęt laboratoryjny - słownictwo. Opis funkcji.	
Ćwiczenia 10	Zasady bezpieczeństwa w laboratorium. Język instrukcji.	
Ćwiczenia 11	Opis doświadczenia. Forma i użycie strony biernej.	
Ćwiczenia 12	Opis doświadczenia. Wyrażanie sposobu i celu. Sprawozdanie.	

Ćwiczenia 13	Test zaliczeniowy.
Ćwiczenia 14	Omówienie testu. Tekst specjalistyczny.
Ćwiczenia 15	Proste operacje laboratoryjne. Miareczkowanie.
Ćwiczenia 16	Poziomy organizacji organizmu – organy i układy.
Ćwiczenia 17	Komórka zwierzęca i roślinna. Słownictwo. Opis struktury i funkcji.
Ćwiczenia 18	Tkanki - słownictwo. Opis wyglądu (wielkość, kształt, itd.).
Ćwiczenia 19	Układ krwionośny. Opis budowy i funkcji, objawy, schorzenia.
Ćwiczenia 20	Układ oddechowy. - Opis budowy i funkcji, objawy, schorzenia.
Ćwiczenia 21	Układ trawienny – Opis budowy i funkcji. Objawy. Przyczyna i skutek.
Ćwiczenia 22	Układ moczowy i rozrodczy – objawy i schorzenia. Udzielanie porady.
Ćwiczenia 23	Układ hormonalny i mięśniowo-szkieletowy. Język potoczny i medyczny.
Ćwiczenia 24	Chemia organiczna i biocząsteczki - słownictwo. Tworzenie pytań – powtórzenie
Ćwiczenia 25	Genetyka - słownictwo.
Ćwiczenia 26	Genetyka – kont.
Ćwiczenia 27	Powtórzenie.
Ćwiczenia 28	Test zaliczeniowy
Ćwiczenia 29	Omówienie testu. Badania naukowe i struktura artykułów naukowych.
Ćwiczenia 30	Tekst specjalistyczny – studium przypadku.

7. LITERATURA

Obowiązkowa

Język angielski:

Materiały autorskie przygotowane przez lektorów, wybór tekstów z podręczników akademickich i artykułów naukowych udostępniany przez lektorów.

Język francuski:

Mourlhon-Dallies Florence, Tollas Jacqueline: santé-médecine.com. Paris: CLE International 2007.

Fassier Thomas, Talavera-Gay Solange: Le français des médecins. Grenoble: PUG 2010.

Bruno Anselme: Le corps humain. Paris: Nathan 2010.

Język niemiecki:

Ganczar Maciej, Rogowska Barbara: Medycyna. Ćwiczenia i słownictwo specjalistyczne. Warszawa: Hueber 2007.

Schrimpf Ulrike, Bahnemann Markus: Deutsch für Ärztinnen und Ärzte. Heidelberg: Springer 2010.

Język rosyjski:

Hajczuk Roman: Ruskij jazyk w medycynie. Warszawa: PZWL 2008.

Uzupełniająca

Język angielski:

Anna Kierczak, *English for Laboratory Diagnosticians*. Wydawnictwo PZWL, 2006

Magdalena Dycha, *English for Pharmacists*, MediPage Sp z o. o. 2016

John Chrimes, *English for Biomedical Sciences*, Garnet Education, 2015.

Eric H. Glendinning, Ron Howard, *Professional English in Use. Medicine*. CUP 2007

Joanna Ciecierska, Barbara Jenike, Krystyna Tudruj, *English for Medical Purposes: Self-Assessment Tests*, PZWL 1999

Artykuły z pism specjalistycznych oraz materiały audiowizualne opracowane indywidualnie przez lektorów

Język francuski:

www.doctissimo.fr; Les programmes télévisés; La presse médicale.

Język niemiecki:

Blanck Nathalie: Visite live, Hörbücher: Neurologie, Innere Medizin, Gynäkologie, Chirurgie, Orthopädie. München: Urban & Fischer (Elsevier) 2003.

Język rosyjski:

Nelson-Anderson, D.A., I.B. Komers: *Medycynski sprawocznik*, Sonters Publishing Inc. 1995 Tłum. na język rosyjski, Wydawnictwo Sowa, Moskwa 2001.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
C.U12, C.U13, W1, W3, U1, U2, U3	praca indywidualna, w parach lub grupach, praca z tekstem specjalistycznym, ćwiczenia leksykalne	przygotowanie i aktywny udział w zajęciach;
C.U12, C.U13, W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, K1, K2	prezentacja ustna w I semestrze związana z pracą diagnosty laboratoryjnego, prezentacja multimedialna w II semestrze (na zadany temat z dziedziny chemii, biologii, medycyny lub operacji laboratoryjnych)	ocenie podlegają: zachowanie standardów prezentacji akademickiej; dobór odpowiedniego słownictwa specjalistycznego, poprawność językowa; ocena zgodna ze skalą ocen ujętą w Regulaminie SJO WUM;
C.U12, C.U13, W1, U1, U2, U3	kartkówki (krótkie testy leksykalne sprawdzające przyswojenie słownictwa)	Zgodnie z Regulaminem Studium Języków Obcych: 91%-100% - 5 (bardzo dobry) 86%-90,99% - 4.5 (ponad dobry) 80%-85,99% - 4 (dobry) 70%-79,99% - 3.5 (dość dobry) 60%-69,99% - 3 (dostateczny) < 60% - (niedostateczny)
C.U12, C.U13, W1, W3, U1, U2, U3	Dwa testy zaliczeniowe pisemne na koniec każdego semestru (zadania typu test jednokrotnego wyboru, uzupełnianie luk, uzupełnianie zdań odpowiednimi formami podanych słów, słowotwórstwo, dopasowywanie terminów i definicji, oraz czytanie ze zrozumieniem)	

9. INFORMACJE DODATKOWE

Regulamin zajęć w Studium Języków Obcych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

1. Studium Języków Obcych (SJO) prowadzi zajęcia z języków nowożytnych i języka łacińskiego zgodnie z programem studiów obowiązującym na danym kierunku.
2. Lektorat kończy się zaliczeniem lub zaliczeniem na ocenę i egzaminem w zależności od nauczanego języka oraz kierunku studiów.
3. Przedmiotem nauczania jest język specjalistyczny, dostosowany do potrzeb zawodowych przyszłych absolwentów.
4. Podstawę zaliczenia przedmiotu stanowią: udział w zajęciach, pozytywne oceny uzyskane z kolokwίων cząstkowych oraz pisemnego sprawdzianu końcowego i prezentacji w przypadku języków nowożytnych.
5. W przypadku nieobecności:
 - dwie nieobecności w semestrze – obie należy zaliczyć w terminie do dwóch tygodni od daty nieobecności
 - trzy nieobecności w semestrze – student zobowiązany jest napisać podanie do kierownika SJO z prośbą o umożliwienie odrobienia i zaliczenia trzeciej nieobecności w trybie indywidualnym
 - cztery i więcej nieobecności w semestrze – student zobowiązany jest do powtarzania semestru (w wypadku pobytu w szpitalu lub długotrwałej choroby potwierdzonej zwolnieniem lekarskim student może ubiegać się o zgodę na zaliczanie nieobecności w sesji poprawkowej).
6. Student ma obowiązek zgłosić się na pisemny sprawdzian zaliczający semestr w wyznaczonym terminie. W przypadku niestawienia się bądź niezaliczenia sprawdzianu, studentowi przysługuje jeden termin poprawkowy ustalony przez prowadzącego. Sprawdzenie poprawkowe należy zaliczyć nie później niż przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej. W przypadku niezaliczenia poprawy studentowi przysługuje drugi termin poprawkowy zgodnie z regulaminem studiów.
7. Student ubiegający się o zwolnienie z lektoratu (przepisanie oceny) powinien złożyć stosowne podanie do kierownika SJO w pierwszym tygodniu zajęć. Studentom pierwszego roku oceny nie będą przepisywane.
8. Forma egzaminu podana jest do wiadomości studentów w przewodniku dydaktycznym dla danego kierunku i roku studiów.
9. Posiadanie certyfikatu z języka obcego, oceny z lektoratu na innym kierunku studiów w WUM lub innej uczelni nie zwalnia z uczęszczania na zajęcia przewidziane programem studiów na aktualnym kierunku studiów.
10. W przypadku przeniesienia zajęć w tryb online, zajęcia odbywają się zgodnie z ustalonym wcześniej planem w formie spotkań wideo, podczas których zarówno wykładowca jak i studenci mają włączone kamery internetowe. Niewłączenie kamery podczas zajęć oznacza nieobecność studenta na zajęciach.
11. Sprawy nieuregulowane niniejszym regulaminem będą rozstrzygane indywidualnie przez kierownictwo SJO.

SKALA OCEN

ZALICZENIA I EGZAMINY

(w %)

91%-100%	-----	5 (bardzo dobry)
86%-90,99%	---	4.5 (ponad dobry)
80%-85,99%	---	4 (dobry)
70%-79,99%	---	3.5 (dość dobry)
60%-69,99%	---	3 (dostateczny)

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z syl

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Naukowa informacja medyczna

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki Medyczne/Nauki Farmaceutyczne
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie na ocenę
Jednostka prowadząca/jednostki prowadzące	Biblioteka Główna, ul. Żwirki i Wigury 63, 02-091 Warszawa, biblioteka@wum.edu.pl , tel. 22 116 60 11
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	mgr Agnieszka Czarnecka

Koordynator przedmiotu	mgr Agnieszka Czarnecka tel.: 22 116 60 11, 22 116 60 10, agnieszka.czarnecka@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	mgr Agnieszka Czarnecka tel.: 22 116 60 11, 22 116 60 10, agnieszka.czarnecka@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	mgr Agnieszka Czarnecka

2. INFORMACJE PODSTAWOWE				
Rok i semestr studiów	I rok, II semestr		Liczba punktów ECTS	0
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim				
wykład (W)		5 (5 w e-learningu)		
seminarium (S)				
ćwiczenia (C)				
e-learning (e-L)				
zajęcia praktyczne (ZP)				
praktyka zawodowa (PZ)				
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń				

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Przygotowanie do efektywnego korzystania z dostępnych źródeł informacji z zakresu medycyny i nauk pokrewnych
C2	Przygotowanie do samodzielnego wyboru źródeł wiedzy adekwatnych do aktualnych potrzeb informacyjnych
C3	Przygotowanie do wyszukiwania naukowych zasobów medycznych z wykorzystaniem warsztatu informacyjnego biblioteki
C4	Przygotowanie do samodzielnej oceny wiarygodności i jakości źródeł informacji
C5	Przygotowanie do korzystania z materiałów źródłowych z poszanowaniem własności intelektualnej

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
B.W19.	podstawowe narzędzia informatyczne wykorzystywane w medycynie laboratoryjnej, w tym medyczne bazy danych, arkusze kalkulacyjne i podstawy grafiki komputerowej
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
G.U3.	korzystać ze specjalistycznej literatury naukowej krajowej i zagranicznej

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	
K2	

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład	Najważniejsze pojęcia z zakresu informacji naukowej; Źródła informacji – podział i charakterystyka; Katalogi online; Specjalistyczne bazy	B.W19. G.U3.

	danych – charakterystyka, dostępność w zasobach bibliotecznych, podstawowe funkcjonalności; Narzędzia pomocnicze w wyszukiwaniu naukowych zasobów medycznych – multiwyszukiwarka PRIMO, e-lokalizator czasopism; Zdalny dostęp do zasobów przez system HAN; Ocena wiarygodności i jakości źródeł; Rzetelność autorska; Zasoby internetowe – serwisy udostępniające materiały w modelu Open Access, biblioteki cyfrowe.	
--	--	--

7. LITERATURA
Obowiązkowa
„Regulamin udostępniania zbiorów i świadczenia usług Biblioteki Głównej WUM” „Regulamin udostępniania zbiorów i świadczenia usług Biblioteki Centrum Biostruktury”
Dostęp - https://biblioteka.wum.edu.pl/regulaminy
Uzupełniająca

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
B.W19. G.U.3.	Test na platformie e-learningowej	Uzyskanie 67% prawidłowych odpowiedzi na 30 pytań testu. Procentowy wynik testu ma przełożenie na skalę ocen: 2,0(ndst) 0% - 66% 3,0(dost.) 67% - 76% 3,5(ddb) 77% - 82% 4,0(db) 83% - 89% 4,5 (pdb) 90% - 96% 5,0(bdb) 97% - 100%

9. INFORMACJE DODATKOWE
1. Treść szkolenia i test zaliczeniowy dostępne są z poziomu platformy e-learningowej WUM – logowanie danymi Centralnego Systemu Autoryzacji. 2. Pytania dotyczące szkolenia należy przysyłać na adres e-mail – agnieszka.czarnecka@wum.edu.pl

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich
--

Ochrona danych osobowych i własności intelektualnej

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	Nauki medyczne
Profil studiów <i>(ogólnoakademicki/praktyczny)</i>	Praktyczny
Poziom kształcenia <i>(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)</i>	Jednolite magisterskie
Forma studiów <i>(stacjonarne/niestacjonarne)</i>	Stacjinane/niestacjonarne
Typ modułu/przedmiotu <i>(obowiązkowy/fakultatywny)</i>	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się <i>(egzamin/zaliczenie)</i>	Zaliczenie
Jednostka/jednostki prowadząca/e <i>(oraz adres/y jednostki/jednostek)</i>	Katedra Biochemii i Farmakogenomiki Wydział Farmaceutyczny Warszawski Uniwersytet Medyczny ul. Banacha 1, 02-097 Warszawa tel./fax: 22 5720735 e-mail: katedrabiocemii@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. Grażyna Nowicka

Koordynator przedmiotu <i>(tytuł, imię, nazwisko, kontakt)</i>	dr Magdalena Marucha-Jaworska e-law@m-serwis.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus <i>(imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusu)</i>	dr Magdalena Marucha-Jaworska, prof. dr hab. Grażyna Nowicka
Prowadzący zajęcia	dr Magdalena Marucha-Jaworska e-law@m-serwis.pl

2. INFORMACJE PODSTAWOWE				
Rok i semestr studiów	Rok 1, semestr 2		Liczba punktów ECTS	1.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim				
wykład (W)		15	0.5	
seminarium (S)				
ćwiczenia (C)				
e-learning (e-L)				
zajęcia praktyczne (ZP)				
praktyka zawodowa (PZ)				
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		15	0.5	

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zapoznanie studenta z podstawowymi definicjami, pojęciami i przepisami prawnymi z zakresu ochrony danych osobowych i prawa autorskiego oraz ukazanie ich użyteczność w praktyce, w tym w praktyce zawodowej
C2	
C3	

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ <i>(dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)</i>	
Symbol	Efekty w zakresie

i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	
---	--

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

D.W14	zasady ochrony danych osobowych i własności intelektualnej

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

A.U1	
A.U2	

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ *(nieobowiązkowe)*

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
---------------------------------	--------------------------

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

W1	
W2	

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U1	
U2	

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	
K2	

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład 1	Wstępne zapoznanie się z tematyką	D.W14

	ochrony danych osobowych i własności intelektualnej	
Wykład 2	Rozporządzenie RODO – zagadnienia ogólne	D.W14
Wykład 3	Cele rozporządzenia RODO	D.W14
Wykład 4	Definicje rozporządzenia RODO	D.W14
Wykład 5	Zagadnienia praktyczne związane z definicjami danych osobowych	D.W14
Wykład 6	Zasady przetwarzania danych osobowych	D.W14
Wykład 7	Ochrona danych osobowych	D.W14
Wykład 8	Tajemnica zawodowa a ochrona danych osobowych	D.W14
Wykład 9	Wstępne zagadnienia związane z ochroną własności intelektualnej	D.W14
Wykład 10	Przedmiot prawa autorskiego	D.W14
Wykład 11	Powstanie i wygaśnięcie praw autorskich, domena publiczna	D.W14

Wykład 12	Utwór pierwotny a zależny, opracowanie a inspiracja, zgoda autora	D.W14
Wykład 13	Autorskie prawa osobiste i majątkowe, dozwolony użytek prywatny i publiczny	D.W14
Wykład 14	Naruszenie prawa autorskich – sankcje	D.W14
Wykład 15	Praktyczne stosowanie przepisów Prawa autorskiego - podsumowanie zajęć – powtórzenie, przygotowanie do testu	D.W14

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób i w sprawie przetwarzania danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO) - <https://giodo.gov.pl/pl/569/9276>
2. Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 1994, nr 24, poz. 83 z późn. zm.) <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19940240083>.
3. Barta J., Markiewicz R., Prawo autorskie i prawa pokrewne, Wolters Kluwer, Warszawa 2019 – wybrane zagadnienia

Uzupełniająca

1. Legalna Kultura – <https://www.legalnakultura.pl/pl> - wybrane zagadnienia
2. Praktyczny Przewodnik po Ogólnym Rozporządzeniu o Ochronie Danych Osobowych (RODO) - <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/doradztwo-prawne/articles/ochrona-danych-osobowych/praktyczny-przewodnik-po-ogolnym-rozporzadzeniu-o-ochronie-danych-osobowych-rodo.html> - wybrane zagadnienia

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
D.W14	Kolokwium pisemne	Udzielenie prawidłowej odpowiedzi na co najmniej 60% pytań

9. INFORMACJE DODATKOWE *(informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)*

Osoba odpowiedzialna za dydaktykę dr n. prawnych Magdalena Marucha-Jaworska

Dr Magdalena Jaworska: e-law@m-serwis.pl

We wszelkich pozamerytorycznych sprawach związanych z przedmiotem należy kontaktować się z kierownikiem jednostki: prof. dr hab. Grażyna Nowicka: grazyna.nowicka@wum.edu.pl

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Przysposobienie biblioteczne

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki Medyczne/Nauki Farmaceutyczne
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie na ocenę
Jednostka prowadząca/jednostki prowadzące	Biblioteka Główna, ul. Żwirki i Wigury 63, 02-091 Warszawa, biblioteka@wum.edu.pl , tel. 22 116 60 11
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	mgr Agnieszka Czarnecka

Koordynator przedmiotu	mgr Agnieszka Czarnecka tel.: 22 116 60 11, 22 116 60 10, agnieszka.czarnecka@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	mgr Agnieszka Czarnecka tel.: 22 116 60 11, 22 116 60 10, agnieszka.czarnecka@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	mgr Agnieszka Czarnecka

2. INFORMACJE PODSTAWOWE				
Rok i semestr studiów	I rok, I semestr		Liczba punktów ECTS	0
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim				
wykład (W)		2 (2 w e-learningu)		
seminarium (S)				
ćwiczenia (C)				
e-learning (e-L)				
zajęcia praktyczne (ZP)				
praktyka zawodowa (PZ)				
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń				

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zdobycie wiedzy o strukturze organizacyjnej systemu biblioteczno-informacyjnego WUM
C2	Zdobycie wiedzy o zasobach dostępnych w ofercie bibliotecznej
C3	Zdobycie wiedzy o jednostkach usługowych i usługach bibliecznych
C4	Przygotowanie do samodzielnego i efektywnego korzystania z zasobów biblioteki
C5	Przygotowanie do wyszukiwania informacji o zbiorach bibliecznych z wykorzystaniem warsztatu informacyjnego biblioteki

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
B.W19.	podstawowe narzędzia informatyczne wykorzystywane w medycynie laboratoryjnej, w tym medyczne bazy danych, arkusze kalkulacyjne i podstawy grafiki komputerowej
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
G.U3.	korzystać ze specjalistycznej literatury naukowej krajowej i zagranicznej

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
W2	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
U2	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	
K2	

6. ZAJĘCIA		
-------------------	--	--

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Seminarium	Organizacja i struktura systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni, Biblioteka Uczelniana – regulamin świadczenia usług, zadania, zasoby, narzędzia zdalnego dostępu do e-zbiorów, udogodnienia sprzętowo-techniczne; Jednostki usługowe (charakterystyka, lokalizacja), usługi biblioteczne (m.in. sprzedaż skryptów, samoobsługowe wypożyczenia i zwroty, wypożyczenia międzybiblioteczne); Przygotowanie do korzystania z zasobów – składanie zamówień, prolongaty, zarządzanie kontem użytkownika; Wyszukiwanie informacji – katalog Aleph, multiwyszukiwarka PRIMO (zasady korzystania, charakterystyka podstawowych funkcjonalności); Strona www biblioteki – serwis informacyjny do prezentacji zasobów i usług; Wybrane biblioteki naukowe w Warszawie	B.W19. G.U3.

7. LITERATURA
Obowiązkowa
„Regulamin udostępniania zbiorów i świadczenia usług Biblioteki Głównej WUM” „Regulamin udostępniania zbiorów i świadczenia usług Biblioteki Centrum Biostruktury” Dostęp - https://biblioteka.wum.edu.pl/regulaminy
Uzupełniająca

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
B.W19. G.U3.	Test na platformie e-learningowej	Uzyskanie 67% prawidłowych odpowiedzi na 30 pytań testu. Procentowy wynik testu ma przełożenie na skalę ocen: 2,0(ndst) 0% - 66% 3,0(dost.) 67% - 76% 3,5(ddb) 77% - 82% 4,0(db) 83% - 89% 4,5 (pdb) 90% - 96% 5,0(bdb) 97% - 100%

9. INFORMACJE DODATKOWE
3. Treść szkolenia i test zaliczeniowy dostępne są z poziomu platformy e-learningowej WUM – logowanie danymi Centralnego Systemu Autoryzacji. 4. Pytania dotyczące szkolenia należy przysyłać na adres e-mail – agnieszka.czarnecka@wum.edu.pl

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

STATYSTYKA Z ELEMENTAMI MATEMATYKI

63. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca	nauki medyczne
Profil studiów	praktyczny
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	zaliczenie z oceną
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Chemii Organicznej i Fizycznej, ul. Banacha 1, 02-097 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. n. farm. Piotr Luliński
Koordynator przedmiotu	mgr Krystian Gulik, krystian.gulik@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	mgr Krystian Gulik, krystian.gulik@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	mgr Wojciech Goch mgr Krystian Gulik

64. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I rok, semestr I	Liczba punktów ECTS	2.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ			

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
wykład (W)	20	0,57
seminarium (S)	10	0,29
ćwiczenia (C)	15	0,43
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	25	0,71

65. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Uzupełnienie materiału dotyczącego funkcji elementarnych i ich własności.
C2	Opanowanie podstawowych pojęć rachunku różniczkowego i całkowego.
C3	Nabycie umiejętności stosowania poznanych metod matematycznych w praktyce laboratoryjnej i do rozwiązywania praktycznych zagadnień w naukach chemicznych i farmaceutycznych.
C4	Opanowanie metod wnioskowania statystycznego.
C5	Przygotowanie studentów do wykorzystania statystyki do opracowania i interpretacji obserwacji i pomiarów w praktyce laboratoryjnej.

66. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019)</i>
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
B.W20	podstawowe metody analizy statystycznej wykorzystywane w badaniach populacyjnych i diagnostycznych.
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
B.U2	dokonywać doboru metody analitycznej oraz oceniać jej przydatność w kontekście celu analizy, kalibracji metody, precyzji wykonania i obliczania wyników, z uwzględnieniem ich wiarygodności i analizy statystycznej
B.U11	dobierać odpowiedni test statystyczny, przeprowadzać podstawowe analizy statystyczne, posługiwać się odpowiednimi metodami przedstawiania wyników

67. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	<i>(pole nieobowiązkowe)</i> Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
W2	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
U2	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	
K2	

68. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
W1	Funkcje elementarne i ich własności.	
W2	Pochodna funkcji.	
W3	Pochodne cząstkowe, różniczka zupełna, zastosowania.	
W4	Prawdopodobieństwo warunkowe, twierdzenie Bayesa.	B.W20
W5	Zmienna losowa skokowa – rozkład, dystrybuanta, parametry.	B.W20, B.U2
W6	Rozkład dwumianowy, Poissona i normalny.	B.W20, B.U2
W7	Estymacja punktowa i przedziałowa.	B.W20, B.U11
W8	Testowanie hipotez dla jednej zmiennej.	B.W20, B.U11
W9	Regresja i korelacja.	B.W20, B.U11
S1, S2	Podstawowe funkcje i ich własności.	
S3	Pochodne funkcji i ich obliczanie.	
S4	Pochodne cząstkowe. Zastosowania.	
C1	Prawdopodobieństwo warunkowe, zupełne, wzór Bayesa.	B.W20
C2	Zmienne losowe skokowe – rozkład, dystrybuanta, parametry.	B.W20, B.U2
C3	Rozkład dwumianowy i Poissona.	B.W20, B.U2
C4	Rozkład normalny.	B.W20, B.U2

C5	Wyznaczanie przedziałów ufności dla wartości przeciętnej i wariancji.	B.W20, B.U11
C6	Testowanie hipotez dla jednej zmiennej.	B.W20, B.U11
C7	Testowanie założeń: test Shapiro-Wilka.	B.W20, B.U11
C8	Wyznaczanie prostej regresji i linearyzacja funkcji regresji. Współczynnik korelacji Pearsona i analiza statystyczna korelacji.	B.W20, B.U11

69. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Chmaj J.: Matematyka – skrypt dla studentów I roku Farmacji. Materiały w wersji elektronicznej.
2. Chmaj J.: Statystyka – Ćwiczenia. Wybrane zadania. Materiały w wersji elektronicznej.
3. Chmaj J.: Testy statystyczne. Materiały w wersji elektronicznej.

Uzupełniająca

1. Daniel W.W.: Biostatistics, John Wiley & Sons, Inc., 9 wyd., 2010
2. Przystępny kurs statystyki z zastosowaniem STATISTICA PL na przykładach z medycyny t. 1 Statystyki podstawowe: Statsoft, Stanisław Andrzej, 3 wyd., 2006
3. Statystyka: PWN, Sobczyk Mieczysław, 5 wyd., 2020

70. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
B.W20	kolokwium, kartkówki	przedmiot zalicza uzyskanie co najmniej 50% możliwych do zdobycia punktów. Ocena jest wystawiana na podstawie tabeli załączonej w pkcie 9.
B.U2, B.U11	kolokwium, kartkówki	

71. INFORMACJE DODATKOWE

W przypadku niezaliczenia przedmiotu przewidziana jest jedna poprawka z całego zakresu.

W ciągu semestru student ma możliwość zdobycia od 0 do 100 pkt za kolokwia oraz kartkówki.

ocena	Kryteria [%]
2,0 (ndst)	0 ÷ 49,5
3,0 (dst)	50 ÷ 59,5
3,5 (ddb)	60 ÷ 69,5
4,0 (db)	70 ÷ 79,5
4,5 (pdb)	80 ÷ 89,5

5,0 (bdb)	90 ÷ 100
-----------	----------

Każdemu studentowi przysługują dwa terminy zaliczenia.

Szczegółowe informacje dotyczące realizacji przedmiotu znajdują się na stronie internetowej Zakładu:
chemiaorganiczna.wum.edu.pl

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Technologie informacyjne w medycynie laboratoryjnej

72. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie z oceną
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Chemii Organicznej i Fizycznej, ul. Banacha 1, 02-097 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. n. farm. Piotr Luliński
Koordynator przedmiotu	Dr n. farm. Jarosław Bukowicki e-mail: jaroslaw.bukowicki@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	Dr n. farm. Jarosław Bukowicki e-mail: jaroslaw.bukowicki@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Dr Katerina Makarova Dr n. farm. Jarosław Bukowicki

73. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I rok / II semestr	Liczba punktów ECTS	2
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)			

seminarium (S)		
ćwiczenia (C)	35	1,4
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	15	0,6

74. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Nabycie umiejętności wykorzystania programów komputerowych do: tworzenia i edycji tekstów, z użyciem programu MS Word; wykonywania obliczeń naukowych i raportów z użyciem programu MS Excel; prezentacji multimedialnych; tworzenia i obróbki grafiki.
C2	Nabycie umiejętności wykorzystania programu MS Excel w statystycznej analizie danych i interpretacji obserwacji oraz pomiarów w praktyce laboratoryjnej.
C3	Przygotowanie studentów do wyszukiwania informacji, zapisywania, przetwarzania i przechowywania danych oraz rysowania złożonych struktur chemicznych.
C4	Poznanie podstaw programowania oraz obróbki i wizualizacji danych w języku Python.

75. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019) B.U15.
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
W1	
W2	
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
B.U15	posługiwać się programami komputerowymi w zakresie edycji tekstu, grafiki, analizy statystycznej, przygotowania prezentacji oraz gromadzenia i wyszukiwania potrzebnych informacji, pozwalających na konstruktywne rozwiązywanie problemów.
U2	

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

76. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	<i>(pole nieobowiązkowe)</i> Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
W2	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
U2	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	
K2	

77. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Ćwiczenia 1-3	Edytor tekstu MS Word a. edycja tekstu – kopiowanie/przenoszenie/wklejanie b. formatowanie tekstu – ustawienia stylu, marginesów, orientacji strony, akapity c. listy numerowane, punktowe, symbole d. tabulatory, tworzenie kolumn, style e. tabele – wstawianie, scalanie komórek, style tabeli f. podział dokumentu na sekcje, nagłówki i stopki, numeracja stron g. tworzenie przypisów, spisu treści, podpisów tabel i rysunków, indeksy, kody pól h. edytor równań matematycznych i. rysowanie i wstawianie grafiki tworzenie bibliografii	B.U15
Ćwiczenia 4-6	Arkusz kalkulacyjny MS Excel a. wprowadzanie danych liczbowych i tekstu, formatowanie b. tworzenie i edycja formuł c. adresowanie względne, bezwzględne i mieszane w formułach d. stosowanie sortowania i filtrowania danych, listy, konspekty e. podstawowe zagadnienia oraz funkcje statystyczne f. tworzenie i formatowanie wykresów g. tabele i wykresy przestawne	B.U15

Ćwiczenie 7	Program do rysowania struktur chemicznych (BIOVIA Draw / ChemSketch) a. rysowanie struktur chemicznych b. korzystanie z szablonów c. określenie właściwości i nazwy chemicznej d. łączenie z dokumentami tekstowymi	B.U15
Ćwiczenie 8	Program MS PowerPoint a. tworzenie szablonów prezentacji b. wstawianie tekstu, wykresów i grafiki do slajdów c. ustawienie slajdów do pokazu d. tworzenie animacji i przejść między slajdami	B.U15
Ćwiczenie 9	Kolokwium	B.U15
Ćwiczenia 10-12	Język programowania Python – obróbka i wizualizacja danych: a. grafika wektorowa i rastrowa - wstęp b. podstawy pracy ze środowiskiem <i>Jupyter Notebook</i> c. omówienie podstawowych elementów języka Python: ▪ składnia języka ▪ podstawowe i złożone typy danych ▪ wyrażenia arytmetyczne, łańcuchowe, logiczne ▪ instrukcje warunkowe, pętle, ▪ definiowanie funkcji d. podstawy pracy z bibliotekami <i>numpy</i> , <i>scipy</i> , <i>sympy</i> oraz <i>pandas</i> , e. wizualizacja danych za pomocą bibliotek <i>matplotlib</i> , <i>seaborn</i> oraz <i>plotly</i>	B.U15

78. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Microsoft Word 2016. Krok po kroku, Lambert Joan, 2016
2. Excel 2016 PL. Biblia, John Walkenbach, 2016

Uzupełniająca

1. ABC MS Office 2016 PL, Adam Jaronicki, 2016
2. Python. Instrukcje dla programisty, Eric Matthes, 2020

79. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
B.U15	Kolokwium - zadania z wykorzystaniem pakietu MS Office oraz programu do rysowania struktur chem.; wykonanie prezentacji	Uzyskanie minimum 60% punktów możliwych do zdobycia.

--	--	--

80. INFORMACJE DODATKOWE

Forma zaliczenia przedmiotu: zaliczenie na ocenę.

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	Uzyskanie < 60% punktów
3,0 (dst)	Uzyskanie od 60% do 67% punktów
3,5 (ddb)	Uzyskanie od 68% do 75% punktów.
4,0 (db)	Uzyskanie od 76% do 83% punktów
4,5 (pdb)	Uzyskanie od 84% do 91% punktów
5,0 (bdb)	Uzyskanie > 91% punktów

Każdemu studentowi przysługują dwa terminy zaliczenia.

Szczegóły realizacji przedmiotu znajdują się na stronie internetowej Zakładu chemiaorganiczna.wum.edu.pl.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Socjologia

81. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Farmacji
Kierunek studiów	Analityka medyczna
Dyscyplina wiodąca	<i>Nauki medyczne</i>
Profil studiów	<i>praktyczny</i>
Poziom kształcenia	<i>jednolite magisterskie</i>
Forma studiów	<i>stacjonarne</i>
Typ modułu/przedmiotu	<i>obowiązkowy</i>
Forma weryfikacji efektów uczenia się	<i>Zaliczenie na ocenę</i>
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Studium Psychologii Zdrowia ul. Litewska 14/16 00-575 Warszawa Tel. (22) 116 92 11 e-mail: zpkm@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab.n. o zdr. Dorota Włodarczyk
Koordynator przedmiotu	Dr Joanna Chylińska ul. Litewska 14/16; 00-575 Warszawa tel. (22) 116 92 14 e-mail: joanna.chylinska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	Dr Joanna Chylińska
Prowadzący zajęcia	Dr Tomasz Duda ul. Litewska 14/16; 00-575 Warszawa tel. (22) 116 92 13 e-mail: tduda@wum.edu.pl

82. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	rok I semestr II	Liczba punktów ECTS	1.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)	15	0.5	
seminarium (S)	-	-	
ćwiczenia (C)	-	-	
e-learning (e-L)	-	-	
zajęcia praktyczne (ZP)	-	-	
praktyka zawodowa (PZ)	-	-	
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	15	0.5	

83. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi koncepcjami teoretycznymi socjologii, które umożliwiają zrozumienie mechanizmów funkcjonowania społecznego człowieka
C2	Przekazanie wiedzy na temat podstaw metodologicznych socjologii oraz ich roli w wyjaśnianiu funkcjonowania człowieka w społeczeństwie
C3	Zapoznanie studentów z problematyką nierówności społecznych i ich znaczenia w zdrowiu i chorobie
C4	Omówienie roli rodziny w systemie opieki zdrowotnej, a także przekazanie wiedzy na temat przemian związanych ze starzeniem się społeczeństwa.
C5	Kształtowanie wrażliwości studentów na społeczny wymiar zdrowia i choroby.

84. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
W1 – C.W6	Zna fizyczne, biologiczne i psychologiczne uwarunkowania stanu zdrowia oraz metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji
W2- C.W7	Zna zależności pomiędzy stylem życia a zdrowiem i chorobą oraz społeczne uwarunkowania i ograniczenia wynikające z choroby

W3 – C.W9	Zna psychologiczne i socjologiczne uwarunkowania funkcjonowania jednostki w społeczeństwie
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
U1 – C.U11	Potrafi rozpoznawać własne ograniczenia, dokonywać samooceny deficytów i potrzeb rozwojowych oraz planować aktywność edukacyjną

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

85. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	<i>(pole nieobowiązkowe)</i> Efekty w zakresie
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	Ma świadomość społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby i potrzeby propagowania zachowań prozdrowotnych

86. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
W1	Socjologia jako nauka. Obszary zainteresowań. Główne perspektywy teoretyczne. Podstawowe założenia. Cele zachowań społecznych. Socjologia medyczna. Grupy społeczne. Wiedza potoczna a naukowa. Typowe błędy w myśleniu potocznym. Konformizm i opinia publiczna	W1, W3, U1
W2	Metodologia i interpretacja wyników badań na ludziach i ich uwarunkowania. Specyfika nauk o człowieku. Metody badawcze socjologii. Wyjaśnianie w naukach o ludziach a przewidywanie. Typy więzi. Grupa a sieć. Założenia badawcze a interpretacja wyników badań. Zmiany typu społeczeństwa a zmiany relacji. Cechy społeczeństwa współczesnego. Wiarygodność źródeł internetowych	W1, U1, K1
W3	Nierówności społeczne a zdrowie. Procesy globalizacji a nierówności społeczne. Stratyfikacja społeczna. Elitaryzm, egalitaryzm i merytokracja. Nierówności w zdrowiu związane z pozycją społeczną oraz płcią. Problemy i zachowania zdrowotne kobiet i mężczyzn. Teorie nierówności społecznych w zdrowiu: naturalnej selekcji, deprywacji materialnej i kulturowej.	W2, W3, U1, K1
W4	Rodzina a zdrowie i choroba. Proces starzenia się Ważne dla zdrowia kategorie zachowań socjalizowanych i realizowanych w rodzinie. Rodzina jako element systemu opieki zdrowotnej. Formy i funkcje rodziny. Rodziny dysfunkcyjne. Przemiany	W1, W2, W3, U1, K1

	instytucji rodziny w społeczeństwie nowoczesnym. Ludzie starzy w procesie przemian społecznych. Starzenie się społeczeństw i konsekwencje społeczne tego procesu. Jakość życia ludzi starych w Polsce. Dyskryminacja ze względu na wiek.	
W5	Dewiacja i piętno a zdrowie. Dewiacja społeczna a patologia. Wybrane aspekty patologii życia społecznego. Formy kontroli społecznej a typy norm. Typy adaptacji dewiacyjnej. Stygmatyzacja i jej konsekwencje. Choroba jako dewiacja i piętno.	W2, W3, U1, K1

87. LITERATURA	
Obowiązkowa	
A. Giddens, Socjologia, Warszawa, 2012, PWN, rozdziały odnoszące się do treści wykładów	
Uzupełniająca	
N. Goodman, Wstęp do socjologii, Poznań 2000, Zys i sp. Rozdziały odnoszące się do treści wykładu M. Blaxter, Zdrowie, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2009, R W jaki sposób zdrowie wiąże się z systemami społecznymi? s.115-150 P. Sztompka, Socjologia, Analiza społeczeństwa, Wyd. Znak, Warszawa, 2012, Rozdziały odnoszące się do treści wykładu	

88. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
W1, W2, W3, U1, K1	Esej na temat wskazany przez osobę prowadzącą zajęcia. Ocena eseju odbywa się w oparciu o następujące kryteria: • Rzetelność naukowa pracy • Adekwatne wykorzystanie literatury przedmiotu • Interpretacja tematu • Spójność pracy • Poprawność językowa	Uzyskanie min. 50% punktów przewidzianych za pracę.

89. INFORMACJE DODATKOWE
Zajęcia odbywają się online (synchronicznie) na platformie Teams w terminie wskazanym w planie zajęć. Termin złożenia eseju upływa na przedostatnim wykładzie. Student ma możliwość dwukrotnego podejścia do zaliczenia. Przy Studium funkcjonuje anglojęzyczne Psychologiczne Studenckie Koło Naukowe „Psyche”; Opiekun SKN PSYCHE – dr n. o zdr. Magdalena Łazarewicz; email: magdalena.lazarewicz@wum.edu.pl. Strona www Studium: http://zpkm.wum.edu.pl/

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich